

Duurzaamheids- en milieuverslag 2023

AmphiA MSBA

Voorwoord

In een wereld waar duurzaamheid steeds urgenter wordt, neemt ook Amphia zijn verantwoordelijkheid. Met trots presenteren wij in dit duurzaamheidsjaarverslag de belangrijkste mijlpalen en inspanningen van Amphia op het gebied van duurzame zorg over het afgelopen jaar. Onze inzet voor duurzaamheid weerspiegelt onze toewijding aan de gezondheid van onze patiënten. Gezondheid van mens en planeet gaan immers hand in hand.

Ondertekening Green Deal

Het is onze ambitie om voortrekker te zijn in de transitie naar duurzame zorg. Daarom heeft Amphia de Green Deal Samen werken aan duurzame zorg ondertekend. In lijn hiermee richten we ons op het vergroten van bewustzijn en kennis over duurzame zorg onder onze medewerkers en patiënten. Initiatieven zoals de Week van de Duurzaamheid, diverse thematische campagnes en stageopdrachten die zich richten op verduurzaming hebben hieraan bijgedragen.

Uitbreiding green teams

Een zichtbaar resultaat van onze inspanningen is de groei van het aantal green teams binnen Amphia. Deze teams bestaan uit gemotiveerde medewerkers die zich inzetten voor duurzame zorgprocessen. Waar we in 2022 startten met 7 teams, hebben we dit aantal eind 2023 zien groeien naar 16. Een bewijs van toenemende betrokkenheid en bewustzijn onder ons personeel.

Behaalde doelstellingen

Mede dankzij de projecten van onze green teams en werkgroepen van het programma Duurzaam Amphia, hebben we onze CO₂-doelstellingen voor 2025 reeds in 2023 behaald. Ook hebben we belangrijke stappen gezet in het behalen van onze doelstellingen voor circulariteit voor 2025. We blijven ons inzetten om onze voetafdruk verder te verlagen.

Enkele voorbeelden van succesvolle projecten zijn onder andere de introductie van herbruikbare OK-jassen, de installatie van een slimme camera die heeft geleid tot een vermindering van voedselverspilling in het bedrijfsrestaurant met ruim 30%, en de ontwikkeling van een routekaart naar gasloos en energiezuinig vastgoed in 2024, waarvoor we 1 miljoen euro subsidie hebben ontvangen. Deze subsidie zal onder andere worden gebruikt voor het plaatsen van zonnepanelen op carports op de personeelsparkeerplaats.

Dank

We danken iedereen die heeft bijgedragen aan onze duurzaamheidsinspanningen en kijken uit naar wat we samen in de toekomst zullen bereiken. Onze reis gaat verder vol met energie en toewijding aan een groenere en gezondere wereld.

Ivo Vergouwen,
lid Raad van Bestuur, met
portefeuille 'Duurzaamheid'

Anneke Borst,
voorzitter bestuur Medisch
Specialistisch Bedrijf Amphia

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Onderstaande infographic geeft een overzicht van onze duurzaamheidsindicatoren. Om te verduidelijken wat de milieu-impact is van ons energie- en waterverbruik en van onze totale hoeveelheid afval, vergelijken we het met de cijfers van een gemiddeld huishouden. De CO₂-uitstoot van onze vervoersbewegingen vergelijken we met het rijden van rondjes om de aarde in een gemiddelde benzineauto. En onze uitstoot van narcosegassen en koudemiddelen geven we weer in het aantal bomen dat dit zou kunnen compenseren.

Kernindicatoren duurzaamheid 2023*

Verminderen CO₂-uitstoot

	Elektriciteitsverbruik 11.445 ton CO ₂ = 8.428 huishoudens	-13,5%
	Gasverbruik 4.386 ton CO ₂ = 2.147 huishoudens	-2,6%
	Woon-werkverkeer 4.346,8 ton CO ₂ = 532x de wereld rond**	+2,9%
	Zakelijk verkeer 136,2 ton CO ₂ = 17x de wereld rond**	+17,5%
	Goederenvervoer 7,7 ton CO ₂ = 1x de wereld rond**	-3,8%

Gezonde leefomgeving

	Narcosegassen en koudemiddelen 218,2 ton CO ₂ = opname van 5.455 bomen	+23,8%
	Watervervuiling 2.320 Vervuilingseenheden = 1.005 huishoudens	+5,9%

Circulaire bedrijfsvoering

	Afvalscheiding (%) 35,2%	+1,6%
	Specifiek Ziekenhuis Afval (SZA) 178.439 kg	-10,2%
	Afval totaal 1.413 ton = 1.442 huishoudens	-0,2%

* Vergelijken met 2022
** In een middenklasse benzine-auto (C-segment)

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

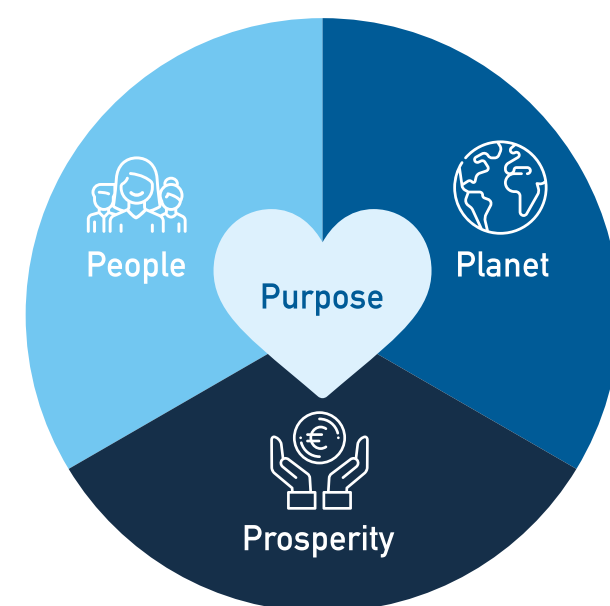
Ons beleid en programma

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

De belasting van klimaat en milieu door onze zorg willen we zo klein mogelijk maken. We willen de mensen die we beter maken aan de andere kant geen onnodige schade berokkenen. Daarom staan steeds vier aspecten centraal bij alles wat we doen: People, Planet, Prosperity en Purpose.

Onze ambitie is zorg bieden die voor iedereen betaalbaar is, met respect voor klimaat en milieu, door het reduceren van onze CO₂-uitstoot, bij te dragen aan de circulaire economie én een gezonde omgeving te stimuleren.

Om de uitvoering van ons duurzaamheidsbeleid te versnellen, hebben we de volgende programmastructuur:

We werken met een meerjarenbeleidsplan en -actieplan, stellen duurzaamheidsdoelen vast en meten de voortgang. Daarbij gebruiken we de Milieubarometer als rapportage-tool en publiceren we onze resultaten in- en extern.

Het Milieu Platform Zorgsector (MPZ) en de bijbehorende norm Milieu Thermometer Zorg (MTZ) gebruiken we als instrumenten om structureel de verbetering aan te tonen. In 2022 heeft Amphia haar bronzen MTZ-certificaat weten te verlengen. Voor 2025 werken we toe naar niveau zilver en in 2028 hopen we niveau goud te behalen.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Ons beleid en programma

Het beleid en de doelen van Amphia sluiten aan bij de Green Deal Samen werken aan duurzame zorg, die Amphia in 2023 heeft ondertekend, en dragen bij aan de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. Het gaat dan met name om SDG 3 (Goede gezondheid en welzijn), SDG 12 (Verantwoorde consumptie en productie) en SDG 13 (Klimaatactie).

Op 12 juni 2023 ondertekende Ivo Vergouwen, lid Raad van Bestuur, namens Amphia de Green Deal Samen werken aan duurzame zorg.

Programma Duurzaam Amphia - Onze doelen*

CO₂ uitstoot verminderen

- 40% minder uitstoot elektriciteit in 2025
- 30% minder uitstoot gas in 2025
- 55% minder uitstoot gas 2030
- 100% minder uitstoot gas in 2050

- Energiebesparing
- Opwekken duurzame energie
- Inkopen duurzame energie
- Duurzaam vervoer

Gezonde leefomgeving

- Minder schadelijke stoffen in (afval)water, lucht en bodem
- Stimuleren bewegen
- Gezonde en duurzame voeding
- 40/60 verhouding dierlijke/plantaardige eiwitten in voeding personeel en bezoekers in 2030
- Biodiversiteit in en om gebouwen

Circulaire bedrijfsvoering

- 38% afvalscheiding in 2025
- 20% minder specifiek ziekenhuisafval in 2025
- 50% minder primaire abiotische grondstoffen gebruiken in 2030
- Volledig circulair in 2050

- Afvalscheiding en recycling
- Stimuleren hergebruik
- Minder verspilling
- Circulair inkopen (grondstoffen, levensduur, einde gebruik)

Meetbare resultaten

- Meerjarenbeleidsplan, actieplan en doelen
- Milieumanagementsysteem Milieuplatform Zorgsector
- Certificering Milieuthermometer Zorg: zilver in 2025 en goud in 2028

* t.o.v. 2019

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Onze algemene milieuprestatie

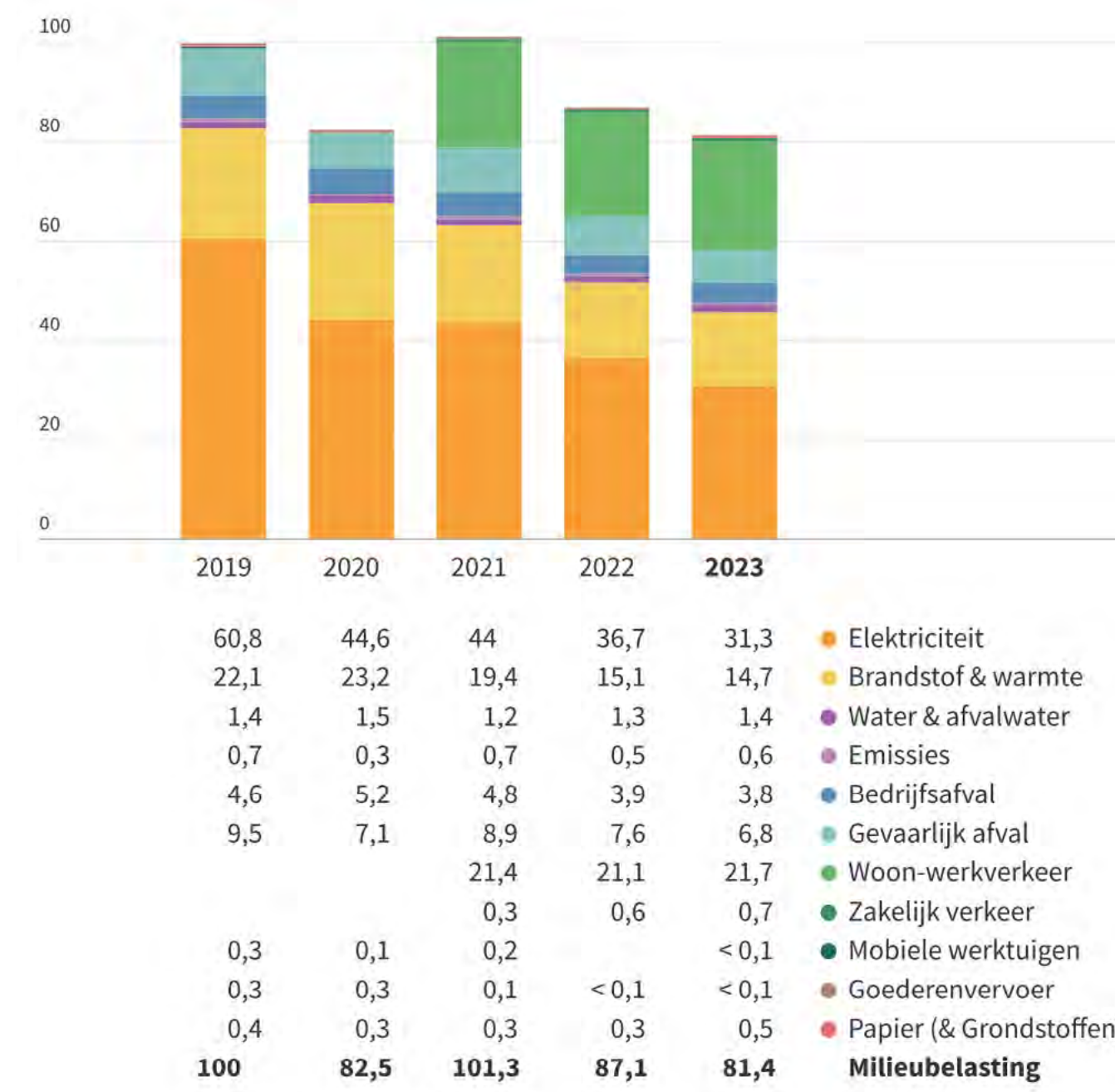
Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Amphia heeft zich ook in 2023 ingespannen om de milieubelastende effecten als gevolg van haar bedrijfsactiviteiten te verminderen. Het programma Duurzaam Amphia, het overkoepelend platform waarin alle plannen om de bedrijfsvoering te verduurzamen samenkomen, is hierin leidend geweest. Er zijn veel stappen gezet naar een duurzamer Amphia die zorgden voor een daling van onze vergelijkbare milieu-impact met 6,5% ten opzichte van 2022 en met 40,1% ten opzichte van 2019 (zie de grafiek 'Milieu-impact Amphia 2019-2023').

- We zetten in op bewustwording en kennis bij onze medewerkers, bezoekers en patiënten.
- Ons energieverbruik neemt af door consolidatie van vastgoed en technische en gedragsgerichte maatregelen.
- Afvalwater wordt gemonitord op vervuiling en lozing van stoffen op het riool wordt zo veel mogelijk aan de bron voorkomen.
- Waterbesparing wordt daar waar mogelijk ingezet.
- De uitstoot van narcosegassen is verminderd door veel minder te verbruiken.
- Er wordt gewerkt aan het scheiden van meer afvalstromen.
- Naast betere afvalscheiding wordt ook ingezet op minder gebruik van materialen bij diverse medische behandelingen.
- We zetten in op het voorkomen van voedselverspilling. We doen onderzoek en het organisch afval is door aanpassing van het voedseldistributieplan verminderd.
- Er lopen meerdere projecten om wegwerpartikelen te vervangen door herbruikbare exemplaren.
- We werken aan de implementatie van ons vernieuwde beleid 'Duurzaam inkopen'.
- Medewerkers worden gestimuleerd om op de fiets naar het werk te komen.
- Thuiswerken wordt gestimuleerd en gefaciliteerd.
- We besparen papier door printsystemen en -instellingen en onze communicatie met patiënten zo veel mogelijk te digitaliseren.

Milieu-impact Amphia 2019-2023 (in %)*

* Gegevens over woon-werkverkeer en zakelijk verkeer worden vanaf 2021 geregistreerd.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Vergroten bewust- wording en kennis

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Om de zorg te verduurzamen is het nodig dat zorgprofessionals en patiënten geïnformeerd zijn over de impact van de zorg op klimaat en milieu. Amphia heeft zich in 2023 ingezet om dit speerpunt van de Green Deal vorm te geven.

In lijn met de Green Deal is duurzaamheid sinds 2023 een integraal en zichtbaar onderdeel van het strategiedocument van Amphia.

In januari organiseerden we in ons ziekenhuis de 'Week van de Duurzaamheid'. Met lezingen, rondleidingen en een duurzame markt werd breed aandacht gevraagd voor duurzame zorg. Mede dankzij deze week vormden zich in 2023 maar liefst negen nieuwe green teams. Ook hebben we deelgenomen aan campagnes over energiebesparing, duurzame mobiliteit en medicijnresten in oppervlaktewater.

Om bij te dragen aan de inbedding van duurzame zorg in zorgopleidingen hebben we in samenwerking met het Erasmus MC een keuze voor coschap duurzaamheid opgezet, waarbij geneeskundestudenten aan een plan kunnen werken om een zorgproces binnen Amphia te verduurzamen. We hopen in 2024 de eerste student welkom te mogen heten.

Om kennisontwikkeling te bevorderen zijn we een samenwerking aangegaan op het gebied van circulariteit met Avans Breda. Amphia biedt studenten Milieu- en bedrijfskunde stage- en afstudeeropdrachten. We streven ernaar om de samenwerking uit te breiden met subsidieprojecten waarbij, naast studenten van Avans, ook onderzoekers van Avans worden ingezet op het thema circulaire bedrijfsvoering.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvалreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvалscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Vergroten bewustwording en kennis

Ook buiten deze samenwerking hebben studenten het afgelopen jaar bij Amphia opdrachten uitgevoerd op het gebied van duurzaamheid. Zo werkte er een groep derdejaars communicatiestudenten aan de vraag hoe Amphia medewerkers van haar zorgkernen kan bereiken met communicatie over duurzaamheid. Mede op basis van de uitkomsten van deze opdracht is de duurzaamheidspagina op het intranet van Amphia vernieuwd. Elk green team heeft nu een eigen pagina om projecten te delen.

Onze afdeling Communicatie ontwikkelde een communicatiestrategie om onze duurzaamheidsinspanningen onder de aandacht te brengen bij potentiële medewerkers. In 2024 wordt deze strategie geïmplementeerd.

De afdeling Finance & Control organiseerde samen met Avans een kennissessie over integraal rapporteren. Deze eerste oriëntatie op de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) krijgt een vervolg in 2024. Ook als het voor Amphia niet verplicht wordt om aan de richtlijn te voldoen, willen we hier stapsgewijs naartoe werken.

Duurzame markt

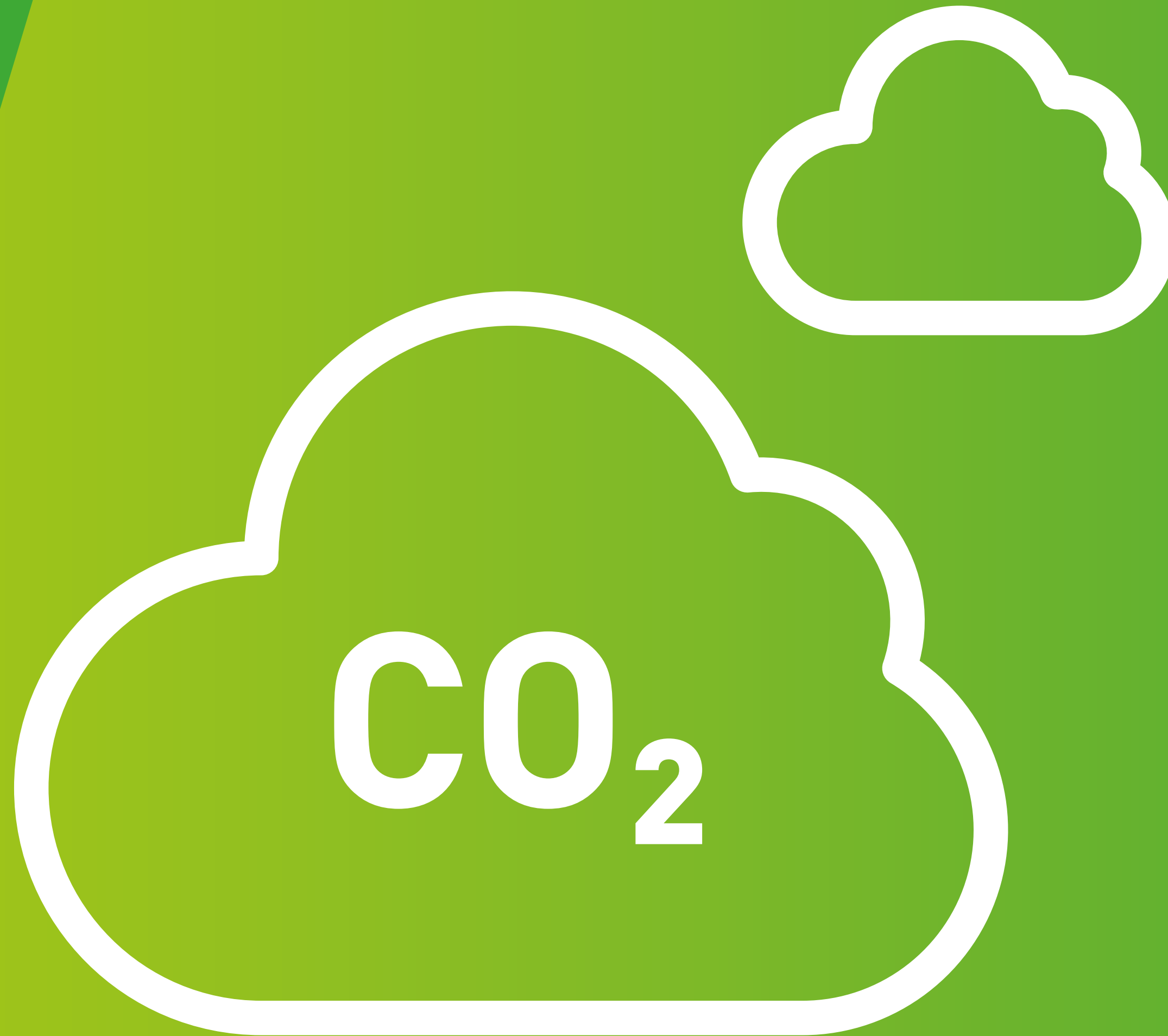
Tijdens de Week van de Duurzaamheid organiseerde Amphia centraal in het ziekenhuis een duurzame markt. Doel: medewerkers, patiënten en bezoekers laten zien waar we aan werken om onze zorg duurzamer te maken. De verschillende deelnemers aan de markt waren allemaal betrokken bij het thema duurzaamheid in Amphia: werkgroepen, green teams, leveranciers, afdelingen (zoals HR) en de Regieraad Bewegen. Zij presenteerden hun projecten en producten en gingen actief het gesprek aan met medewerkers, patiënten en bezoekers. De belangstelling en het enthousiasme waren groot.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

CO₂-uitstoot verminderen

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Amphia zet op verschillende manieren in op het terugdringen van de CO₂-uitstoot. Door het consolideren van vastgoed verminderen we de CO₂-uitstoot van gas- en elektriciteitsverbruik. De nieuwbouw aan de Molengracht heeft een hoge energiestandaard (A++) en daarnaast blijven we inzetten op energiebesparing, met zowel technische als gedragsgerichte maatregelen. Om het energieverbruik te beheren is in 2023 een energiecoördinator aangesteld. Ook duurzaam vervoer heeft de aandacht.

De thema's zijn onder andere: beperken goederenvervoer, laadpalen voor elektrische mobiliteit, aanschafbeleid bedrijfsauto's en het beleid voor het beperken van woon-werkverkeer en zakelijke kilometers. Het zelf opwekken van hernieuwbare energie en het inkopen van duurzaam opgewekte elektriciteit zijn opgenomen in het meerjarenactieplan duurzaamheid.

Elektriciteit

In 2023 stootte Amphia 11.445,5 ton CO₂ uit door elektriciteitsverbruik. Een reductie van 42,3% ten opzichte van 2019 en een reductie van 13,5% versus 2022. Daarmee bereikten we ons doel om in 2025 40% minder CO₂ uit te stoten door elektriciteitsverbruik in vergelijking met 2019. De komende jaren zullen we ons blijven inspannen om de CO₂-uitstoot nog verder terug te dringen.

In 2023 werd de grootste besparing van CO₂-uitstoot van elektriciteit behaald door een aanpassing van de CO₂-emissiefactor voor grijze stroom. Deze is met 13% verlaagd ten opzichte van 2022. Het netto elektriciteitsverbruik nam slechts 0,75% af ten opzichte van 2022. Daarbij moet worden opgemerkt dat voor het eerst de stroom die geleverd werd aan derden (1,6% van het totale elektriciteitsverbruik van Amphia) is afgetrokken van het verbruik van Amphia.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

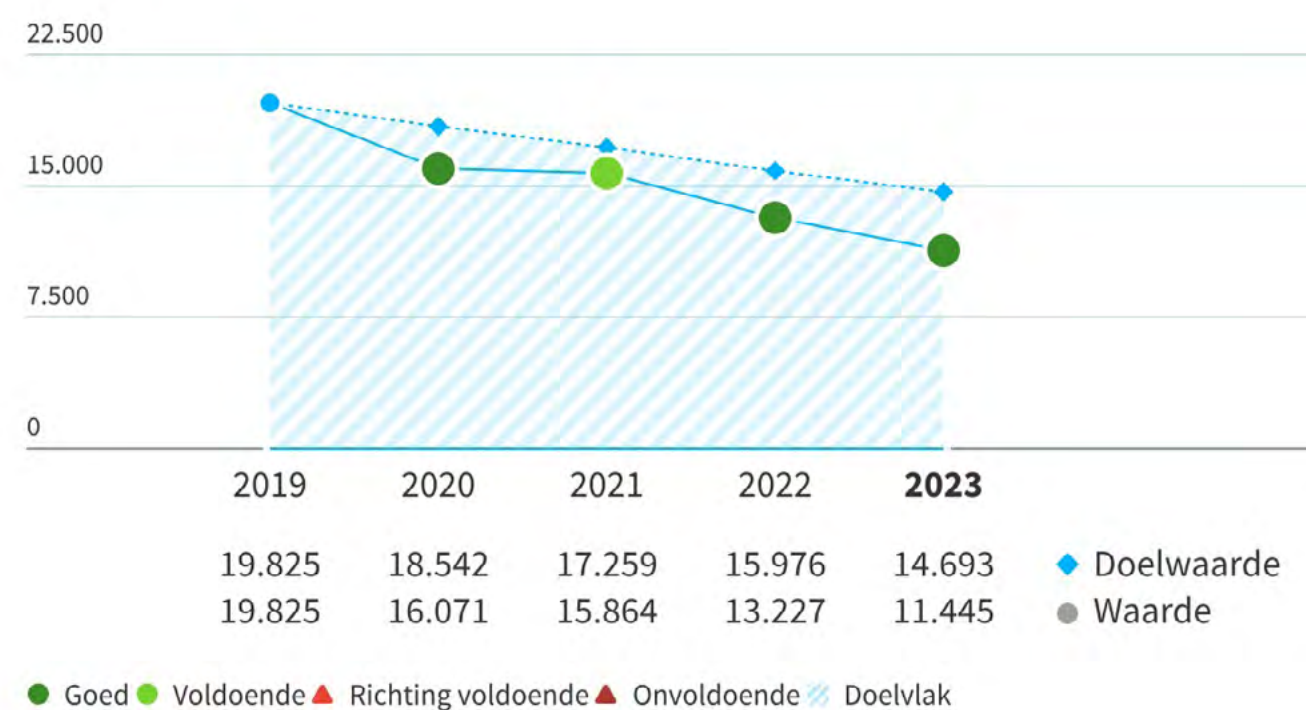
CO₂-uitstoot verminderen

In 2023 zijn diverse energiebesparende maatregelen doorgevoerd. Zo zijn de kloktijden van de verlichting geoptimaliseerd, is de regeling van luchtbehandelingskasten geoptimaliseerd en worden de technische installaties dagelijks gemonitord op afwijkingen. Er zijn verschillende sub-elektriciteitsmeters geplaatst die in 2024 gekoppeld worden aan een energiemangement-systeem. Ook heeft Amphia in 2023 via de regeling duurzaam maatschappelijk vastgoed (DUMAVA) subsidie aangevraagd en ontvangen voor het plaatsen van zonnepanelen op carports op het parkeerterrein voor medewerkers en op de fietsenstalling. Dit project zal worden gecombineerd met het plaatsen van een duurzame zoutbatterij voor het opslaan van zonne-energie. Met de uitvoering van dit DUMAVA-project wordt in 2024 gestart. De DUMAVA-subsidieregeling wordt mede gefinancierd door de Europese Commissie.

CO₂-uitstoot elektriciteitsverbruik Amphia 2019-2023 (in ton)

Doel in 2025: 12.127 ton CO₂-uitstoot.

Verlagen luchtdebiet van OK's

Al langer heeft de luchtbehandeling van de OK's onze aandacht. We hebben onderzocht hoe lang het na het verlagen van het luchtdebiet duurt voordat de OK's weer aan de juiste klimaateisen voldoen. Uit verschillende tests bleek dat de OK's eigenlijk heel vlug, binnen 15 minuten, weer de juiste conditie hebben. Ook onderzochten we hoe we bij calamiteiten de luchtbehandeling weer snel naar 100% kunnen schakelen. Hiervoor werd een speciale knop ontwikkeld op het bedieningspaneel. En als een patiënt wordt aangemeld in het systeem, wordt de luchtbehandeling voortaan automatisch naar 100% gestuurd. In 2023 hebben we de verlaging van het luchtdebiet uitgebreid naar de OK's van de bestaande bouw en naar de weekenden. In totaal hebben we 20 OK's waarvan vier spoed OK's. De spoed OK's blijven altijd 100% in bedrijf. Op alle overige OK's gaat het luchtdebiet nu naar 30% in het weekend en op werkdagen tussen 19.00 uur en 06.30 uur. Dit levert op jaarbasis een besparing op van 125.925 kWh en komt overeen met een jaarverbruik van ongeveer 48 huishoudens. Onze jaarlijkse CO₂-uitstoot wordt hiermee met ruim 65 ton verminderd.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

CO₂-uitstoot verminderen

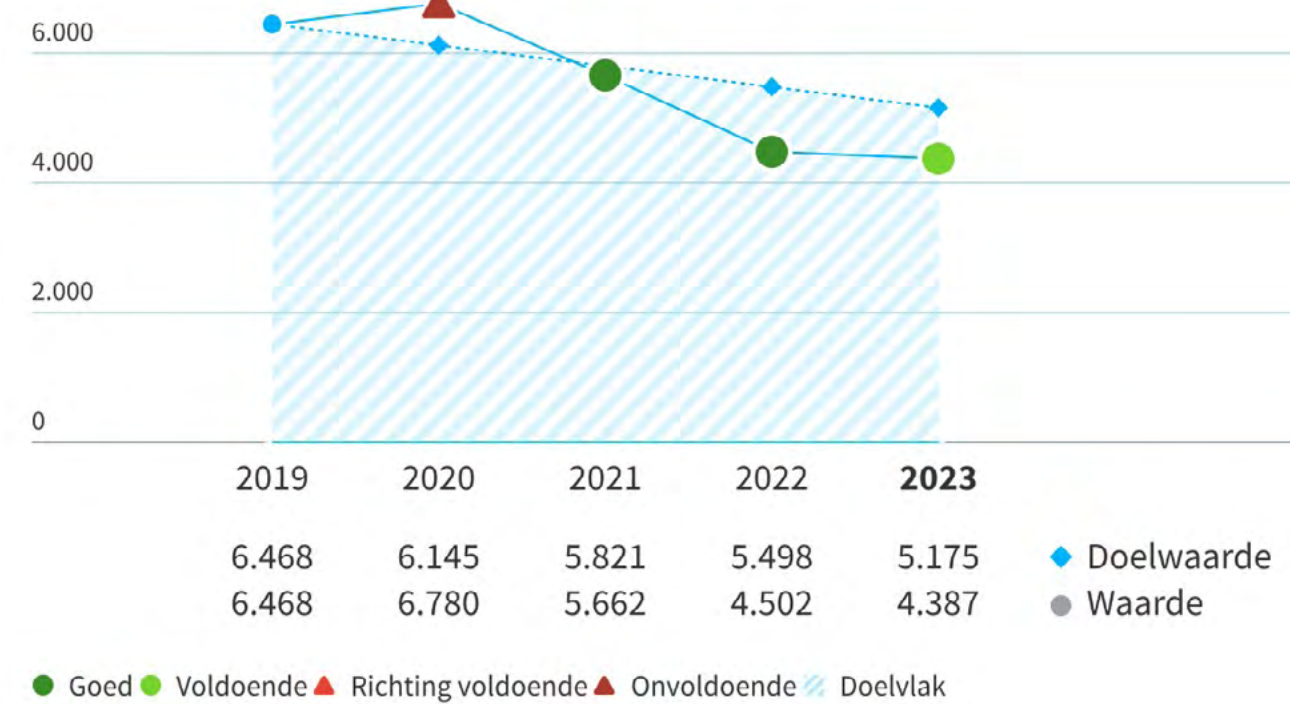
Gas

In 2023 stootte Amphia 4.386,9 ton CO₂ uit door gasverbruik. Dat is 32,2% minder dan in 2019 en een reductie van 2,6% ten opzichte van 2022. Daarmee bereikten we ons doel om in 2025 30% minder CO₂ uit te stoten door gasverbruik ten opzichte van 2019. De komende jaren zullen we ons blijven inspannen om de CO₂-uitstoot door ons gasverbruik nog verder terug te dringen.

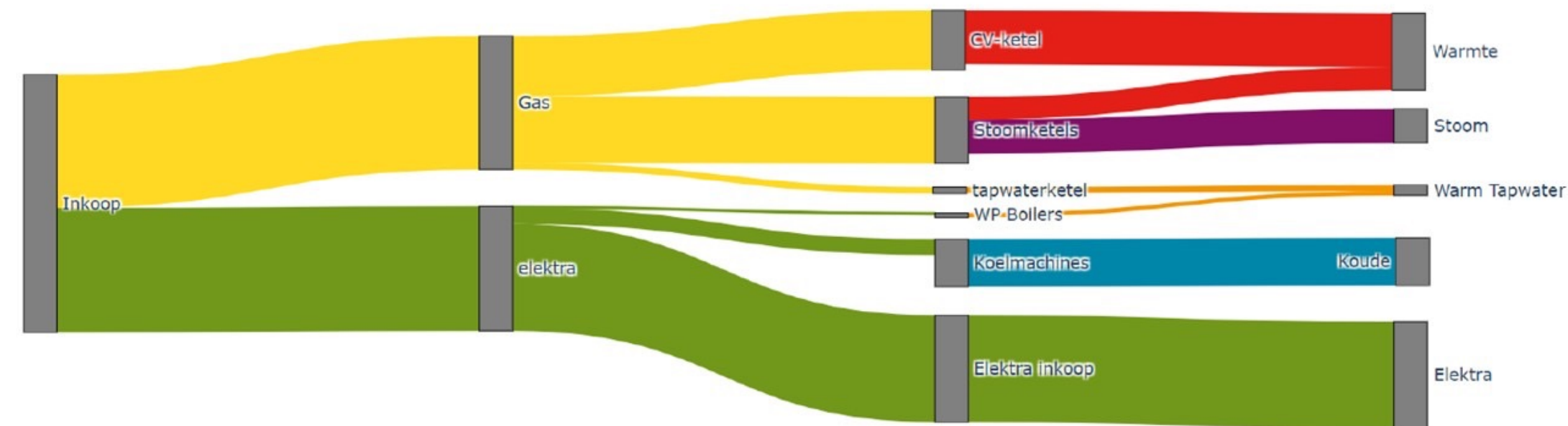
In 2023 werden verschillende maatregelen getroffen om het gasverbruik te verminderen. De stoomdruk in de bestaande bouw werd weersafhankelijk verlaagd. De bevochtiging wordt voortaan uitgeschakeld als de buitentemperatuur hoger is dan 15°C en er werd een maximum van 6,5 gr/kg ingesteld voor de luchtvochtigheid. De klimaatregelingen worden nu gecontroleerd op gelijktijdig verwarmen en koelen, bevochtigen en ontvochtigen.

CO₂-uitstoot gasverbruik Amphia 2019-2023 (in ton)

Doel in 2025: 4.528 ton CO₂-uitstoot.

In 2023 is de portefeuilleroutekaart CO₂-reductie vastgoed van Amphia opgesteld en bestuurlijk vastgesteld. Dit is een plan voor een gasloze vastgoedportefeuille in 2050. De maatregelen uit de CO₂-portefuilleroutekaart zijn verankerd in het langetermijnonderhoudsplan van het ziekenhuis.

Inzicht in energieverbruik

De CO₂-portefuilleroutekaart die Amphia in 2023 heeft opgesteld, leverde niet alleen een plan op voor een gasloze vastgoedportefeuille in 2050, maar ook waardevolle inzichten in het energieverbruik van het ziekenhuis. De figuur geeft weer hoe de energiestromen lopen in de bestaande bouw in Breda: van de inkoop van aardgas en elektriciteit, naar de omzetting in stoom, warmte, koude, warm tapwater en elektriciteit. Wat te zien is in dit Sankey-diagram is dat in dit bouwdeel aardgas de helft van de totale hoeveelheid ingekochte energie uitmaakt. Het ingekochte aardgas wordt voor circa 65% ingezet voor warmte, 30% voor stoom(bevochtiging) en 5% voor warm tapwater. Hiervoor zullen in de toekomst alternatieve technieken worden ingezet.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

CO₂-uitstoot verminderen

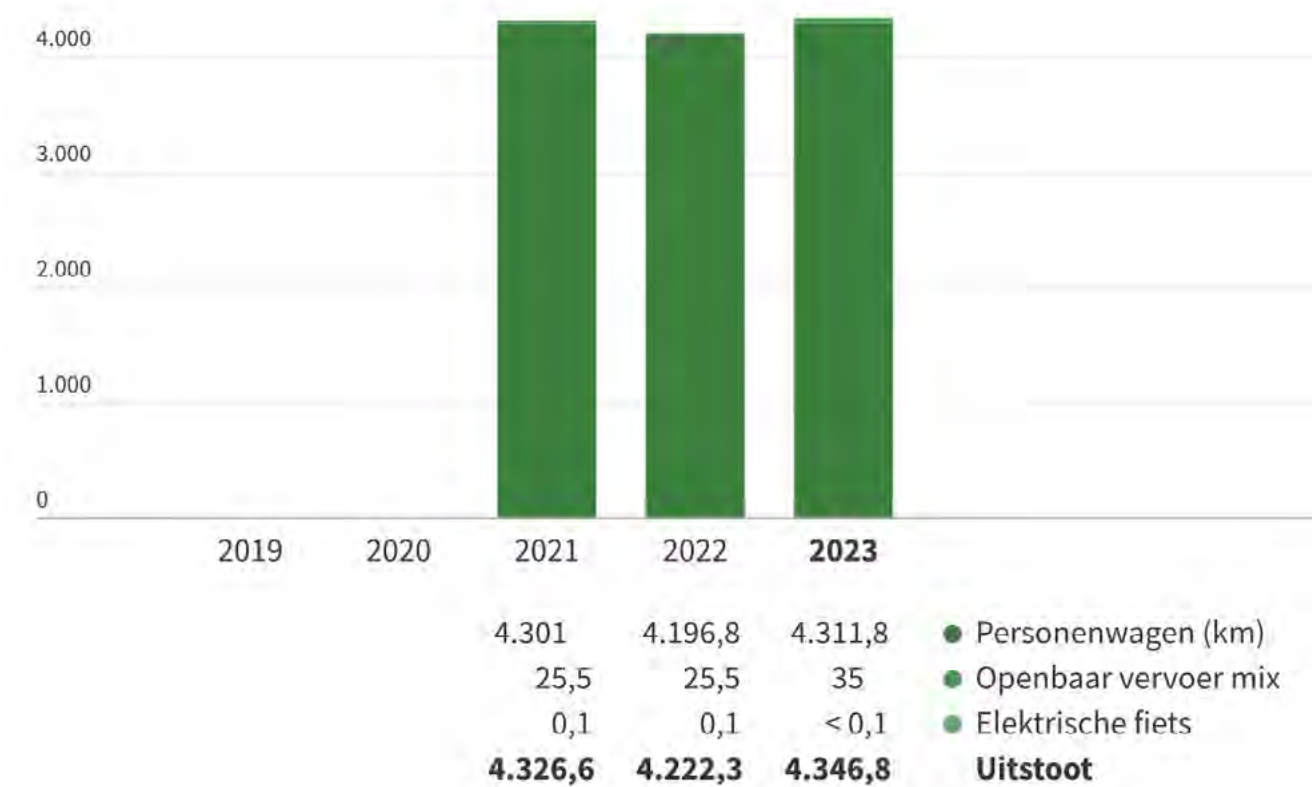
Woon-werkverkeer

In 2023 stootte Amphia 4.346,8 ton CO₂ uit als gevolg van het woon-werkverkeer van medewerkers. Dit is een stijging van 2,9% ten opzichte van 2022. Deze stijging werd voornamelijk veroorzaakt doordat er meer personenkilometers met de auto werden gereden (22.340.941 km in 2023 ten opzichte van 21.744.851 km in 2022).

Het aantal personenkilometers dat werd gereisd met het openbaar vervoer steeg licht (1.747.871 km in 2023 ten opzichte van 1.699.908 km in 2022). Ook het aantal personenkilometers dat lopend of met de (elektrische) fiets werd afgelegd nam toe (91.159 km in 2023 ten opzichte van 79.440 km in 2022).

Met de rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit die ingaat op 1 juli 2024 zal meer nadruk komen te liggen op het verduurzamen van woon-werkverkeer en zakelijk verkeer. 70% van de medewerkers woont binnen een straal van 20 km van het werk en kan, zeker met een elektrische fiets, naar het werk komen. Toch komt 63% van de medewerkers met de auto naar Amphia. In 2022 is een enquête gehouden onder medewerkers om te onderzoeken

CO₂-uitstoot woon-werkverkeer medewerkers Amphia 2021-2023 (in ton)*

* Data van 2021 en 2022 zijn met terugwerkende kracht gecorrigeerd met een factor 42,278, omdat in het verleden personenkilometers niet correct zijn berekend.

wat hen zou kunnen bewegen om vaker met de fiets naar het werk te komen. Een van de uitkomsten was dat de fietsaanrijroutes rondom Amphia verbeterd kunnen worden. In 2023 hebben we daarom een omgevingsplan opgesteld voor het Amphia-terrein in Breda. Hierin zijn veiligere fietsroutes op het terrein opgenomen. Ook zal de fietsenstalling worden uitgebreid en worden voorzien van lockers voor regenkleding. De uitvoering van het plan start in 2024.

SJEES on Tour Fietsestafette

Om medewerkers te laten ervaren hoe het is om op een comfortabele e-bike naar Amphia te fietsen, deden we in juni en juli mee aan de SJEES on Tour Fietsestafette. In deze maanden konden medewerkers gratis een elektrische fiets uitproberen. De estafette werd feestelijk afgetrapt. Robert Wagenmakers, voorzitter van de Raad van Bestuur, nam namens Amphia de leenfiets in ontvangst. Van de actie werd goed gebruik gemaakt: de bezettingsgraad was bijna 100%. In totaal werd 806 kilometer afgelegd met de fiets. Voor elke 250 gefietste kilometers op de Sjees e-bike werd namens Amphia een boom geplant.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

CO₂-uitstoot verminderen

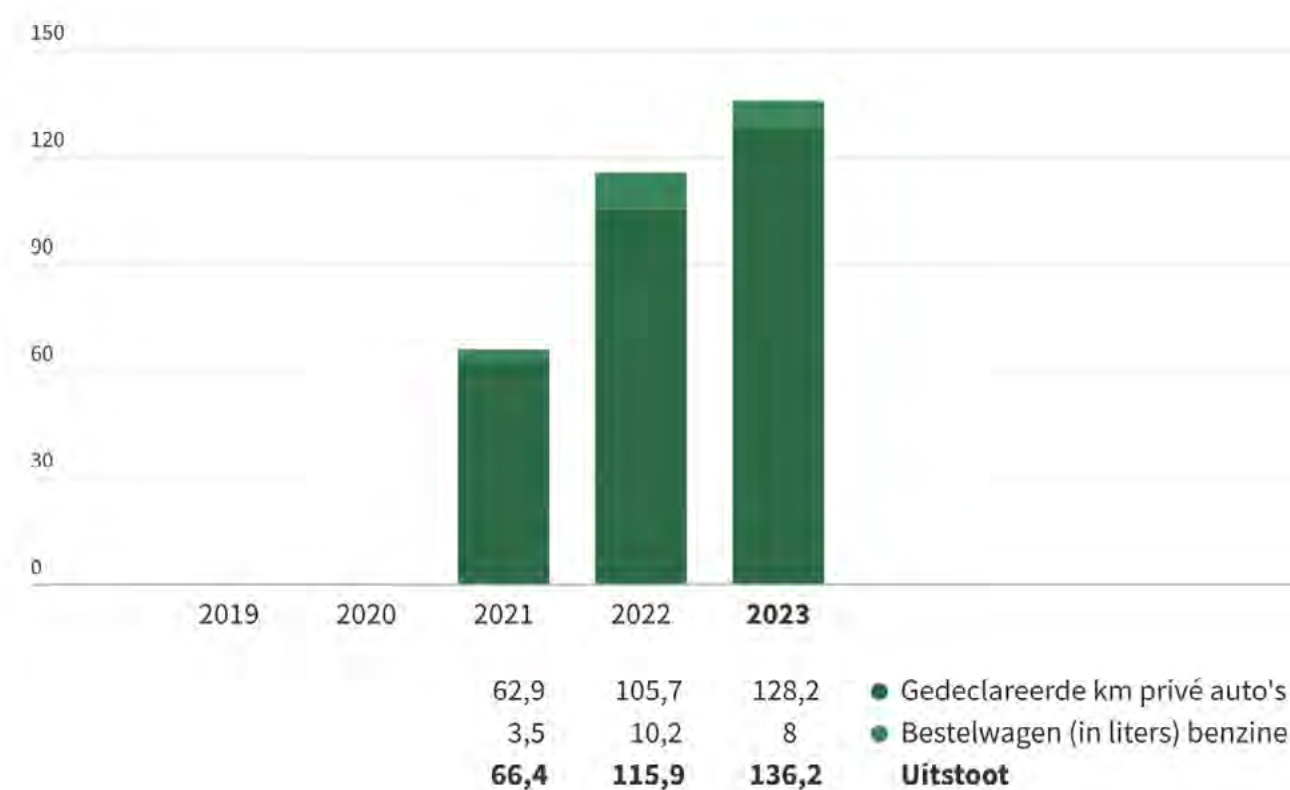
We hebben reeds een Bruto Netto Fietsplan en oplaadpunten voor elektrische fietsen. In 2023 is gewerkt aan een nieuw mobiliteitsplan met aanvullende maatregelen om fietsen te stimuleren. We hopen het plan in 2024 gereed te hebben.

In 2023 zijn weer verschillende acties ondernomen om fietsen te stimuleren. Zo organiseerde Amphia voor het tweede jaar de Sjees Pitstop. Tijdens deze activiteit werd de fiets van onze medewerkers gecontroleerd op mankementen door een mobiele fietsenmaker op het Amphia-terrein. Ook werden kleine reparaties uitgevoerd. Van de actie werd enthousiast gebruik gemaakt.

Zakelijk verkeer

In 2023 stootte Amphia 136,2 ton CO₂ uit door dienstreizen van medewerkers, exclusief de dienstreizen met het openbaar vervoer. Dit is een stijging van 17,5% ten opzichte van 2022. Deze stijging werd veroorzaakt door meer gedeclareerde kilometers met privéauto's (664.418 km in 2023 ten opzichte van 547.725 km in 2022). Het aantal kilometers met bestelwagens van Amphia nam licht af.

CO₂-uitstoot zakelijk verkeer medewerkers Amphia 2021-2023 (in ton)

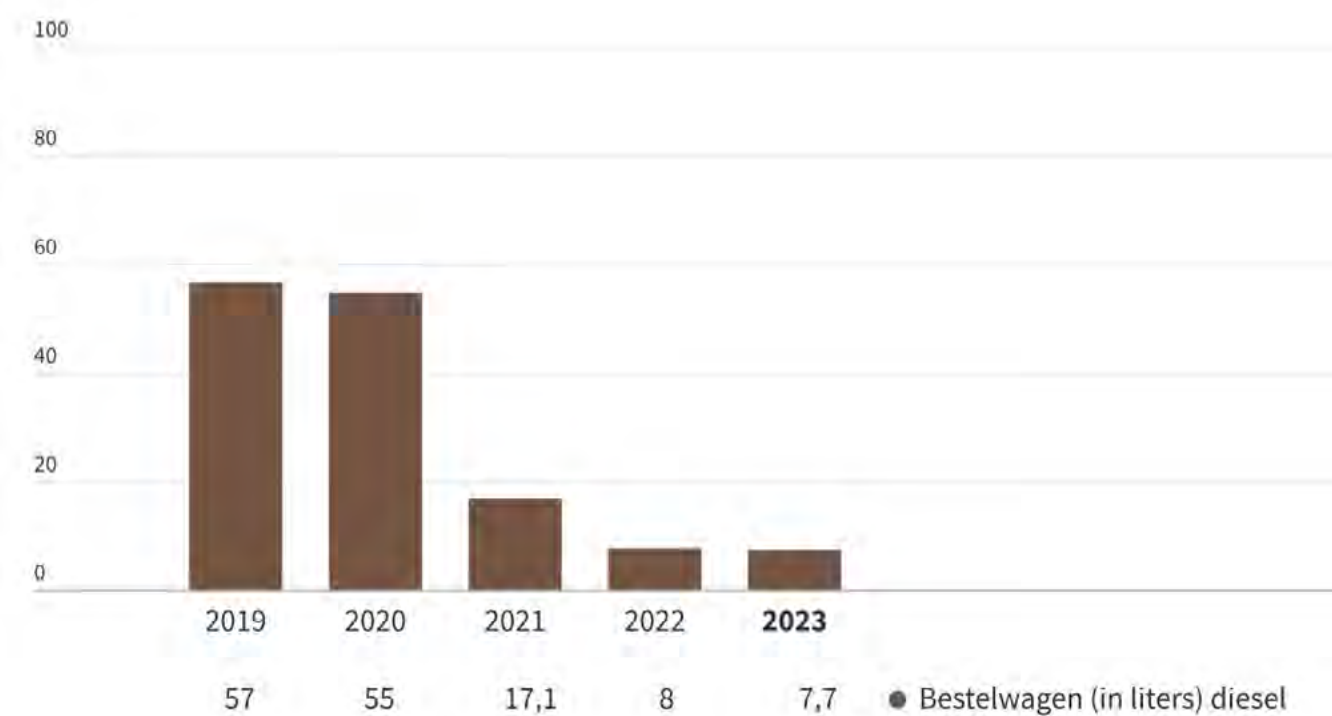
Elektrisch vervoer voor Amphia Thuis team

Sinds 2023 beschikt Amphia Thuis over een elektrische auto. Het team bestaat uit gespecialiseerde verpleegkundigen die zorg verlenen bij patiënten thuis. Dat kan bijvoorbeeld gaan om het toedienen van antibiotica, wondzorg en dialyses.

Goederenvervoer

In 2023 stootte Amphia 7,7 ton CO₂ uit door het vervoeren van goederen. Dit is een lichte daling van 3,8% ten opzichte van 2022 en een reductie van 86% in vergelijking met 2019. De dalende trend van de afgelopen jaren werd vooral gerealiseerd door sluiting van de locatie aan de Langedijk en (deels) de Pasteurlaan, waardoor vervoer tussen locaties minder vaak nodig is.

CO₂-uitstoot goederenvervoer Amphia 2019-2023 (in ton)

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36

Vooruitblik 2024 en verder	37
-----------------------------------	-----------

Patiënten- en bezoekersverkeer

De CO₂-emissie van het patiënten- en bezoekersverkeer wordt (nog) niet gemonitord. Op onze website communiceren we de bereikbaarheid met het openbaar vervoer. We stimuleren de keuze voor elektrische taxi's door middel van een groen logo op onze taxikeuzezuil. Bezoekers kunnen gebruik maken van elektrische laadpalen in de parkeergarage en onze shuttlebus op het Amphia-terrein is elektrisch.

Daarnaast zet het programma Amphia Thuis in op passende medisch specialistische zorg in de thuisomgeving. Dat kan door het Amphia thuissteam of door het patiënten zelf te laten doen. Bijvoorbeeld door zelf medicatie toe te dienen. Het doel is om in 2025 aan 10% van onze patiënten thuiszorg te leveren. Hiermee bereiken we een hogere kwaliteit van de zorg, een hogere patiënttevredenheid, meer werktevredenheid bij zorgverleners en een afname van het aantal reisbewegingen van patiënten.

Thuismeten bij zwangerschapshypertensie

Thuismeten is onderdeel van Amphia Thuis. In 2023 is Amphia gestart met thuismeten voor drie zorgpaden, onder andere voor zwangeren met een hoge bloeddruk (zwangerschapshypertensie) waarbij de medicatie wordt aangepast. Of zwangeren met milde zwangerschapsvergiftiging. Door het thuismeten van de bloeddruk hoeven zij minder vaak naar Amphia te komen voor controle, of kan de opname tijdelijk verplaatst worden naar thuis. Ook kunnen vrouwen met een hoge bloeddruk na de bevalling soms eerder naar huis door thuis de bloeddruk te meten. Als een zwangere thuis haar bloeddruk gaat meten, krijgt zij een bloeddrukmeter mee naar huis. Zij kan via haar mijnAmphia-account de bloeddrukwaardes invullen en vragen beantwoorden over eventuele klachten. De gegevens die worden ingevuld, worden gemonitord door Amphia. Ook patiënten met classificatie COPD III & IIII en patiënten met MS kunnen thuis hun ziekte monitoren. In 2024 wordt thuismeten uitgebreid naar andere zorgpaden.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

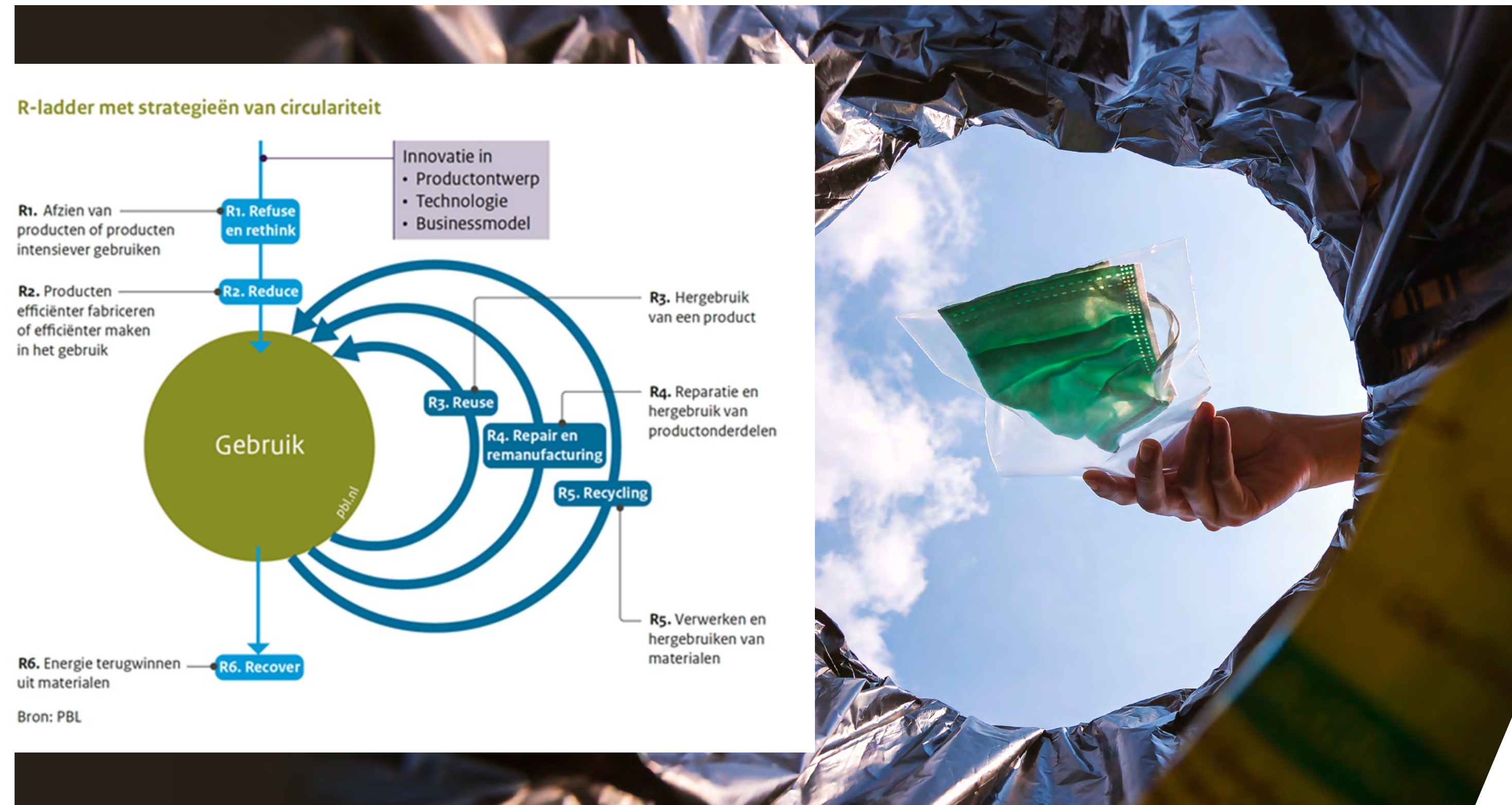
Circulaire bedrijfsvoering

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Onze green teams zetten in op minder gebruik van materialen bij diverse medische behandelingen. Daarnaast gaan we in gesprek met leveranciers over het aanpassen van producten en verpakkingen om afval te verminderen. Bij de inkoop van een aantal producten wordt circulariteit al meegewogen. Er lopen meerdere projecten om wegwerpartikelen te vervangen door herbruikbare producten en producten van hernieuwbare of beter te recyclen materialen. De wettelijk verplichte afvalstromen worden gescheiden en we werken aan het verder scheiden van ons afval.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Afvalreductie

Bedrijfsafval

In 2023 creëerde Amphia 1.217.798 kg bedrijfsafval. Dat is 8,1% minder bedrijfsafval dan in 2019, maar een lichte toename van 1,6% ten opzichte van 2022. Dit kan worden verklaard door een toename van het aantal verpleegdagen en langdurige observaties met 2% ten opzichte van 2022. De milieubelasting van het bedrijfsafval nam overigens iets af ten opzichte van 2022, omdat het bedrijfsafval beter werd gescheiden.

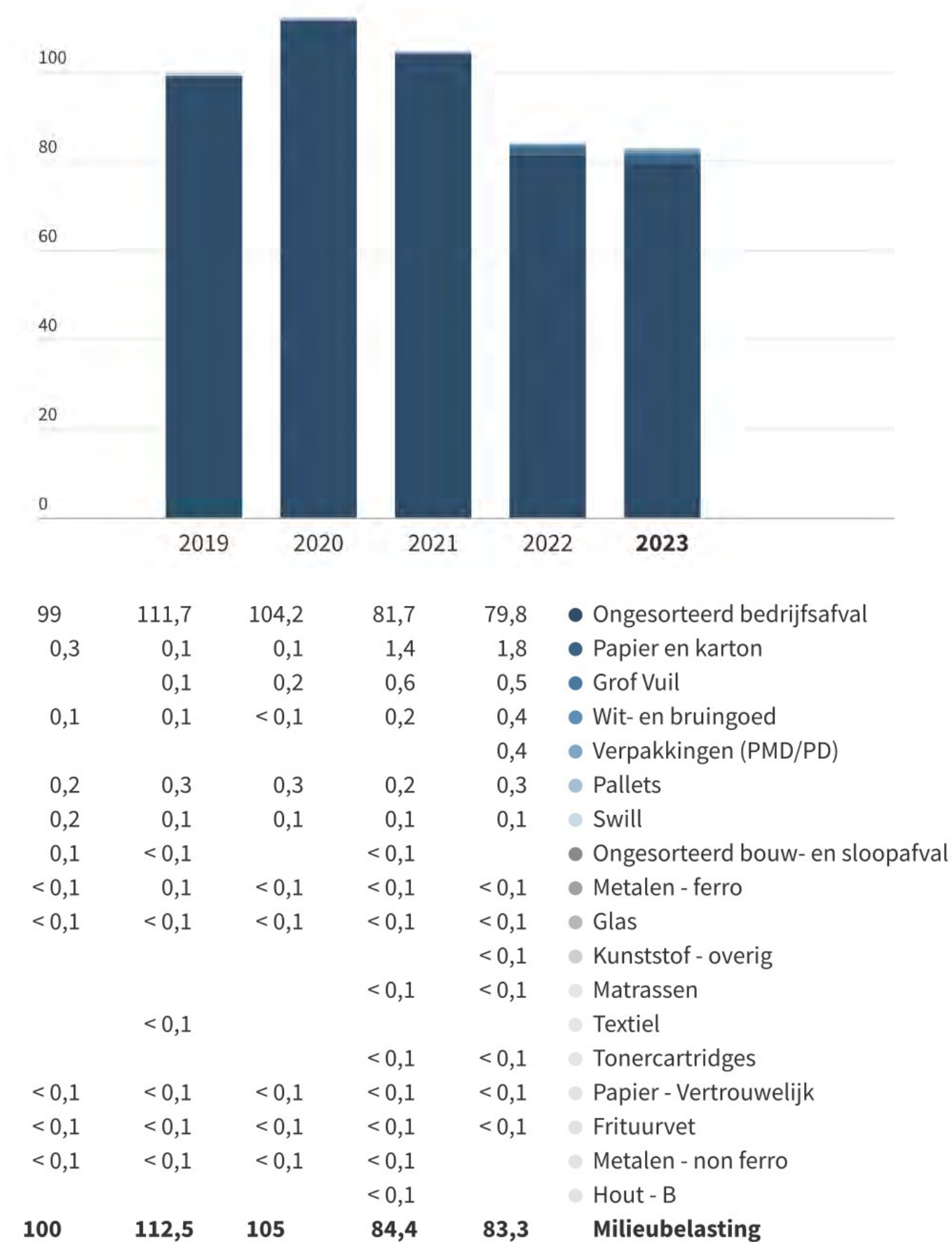
De toename van het bedrijfsafval is deels te verklaren door een toename van de afgevoerde hoeveelheid wit- en bruingoed, pallets en papier en karton. De toename van de laatste categorie kan ook (deels) het resultaat zijn van een verbeterde afvalscheiding.

De diverse afdelingen en green teams hebben zich ook in 2023 ingespannen om minder materialen te gebruiken. Zo is de spoedeisende hulp, wanneer dit kan, overgestapt op paracetamol in tabletvorm. De spoedeisende hulp gebruikte veel vloeibare paracetamol, dat intraveneus wordt toegediend. Dit zorgde per patiënt voor veel restafval, zoals een glazen flacon, infuuslijn, naald en verpakkingen.

Andere voorbeelden van projecten om afval te reduceren zijn het afschaffen van het gebruik van niet-steriele handschoenen bij toediening van medicatie via een spuit of infuus en het advies om de papieren onderlegger op de onderzoeksbanken niet meer te gebruiken. Alleen bij onderzoeken waar lichaamsvloeistoffen vrij kunnen komen, wordt nog een papieren onderlegger gebruikt.

De afdeling Informatie en Medische Technologie heeft in 2023 het project Faexit uitgerold. Doel was het uitfaseren

Milieu-impact bedrijfsafval Amphia 2019-2023 (in %)

van fysieke faxen binnen Amphia. Er is nu nagenoeg geen enkele fax meer aanwezig. Naast minder papierafval leidt dit ook tot minder afval van tonercartridges en een lager energieverbruik.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Voedselverspilling in personeelsrestaurant voorkomen

In februari startte Amphia met het in kaart brengen van de voedselverspilling van het personeelsrestaurant. In de keuken is een slimme monitor geplaatst in combinatie met een afvalcontainer op een weegschaal. De slimme monitor met beeldherkenningstechnologie herkent automatisch welke producten er worden weggegooid. Eenmaal in de afvalcontainer worden deze voedselresten meteen gewogen. De data wordt verwerkt in een online dashboard.

De inzichten uit de meting zijn omgezet in besparingsacties. Zo bleek uit de data bijvoorbeeld dat er op bepaalde werkdagen minder werd afgenomen van sommige maaltijden. Deze worden nu op die dagen minder bereid. Ook worden sommige gerechten na een specifiek tijdstip niet meer klaargemaakt, omdat duidelijk werd dat dit later op de dag niet meer werd afgenomen. In 2023 werd hierdoor gemiddeld 34% minder voedsel weggegooid. Naast het onderzoek in het bedrijfsrestaurant is een onderzoek naar voedselverspilling van patiëntmaaltijden (ontbijt en lunch) uitgevoerd. Ook naar aanleiding van dit onderzoek zijn acties ingezet om verspilling te voorkomen, zoals het doneren van overgebleven brood aan de Voedselbank en het inkopen van langer houdbare vleeswaren. In 2024 zal het verspillingsonderzoek worden uitgebreid naar het diner van patiënten.

Inhoud

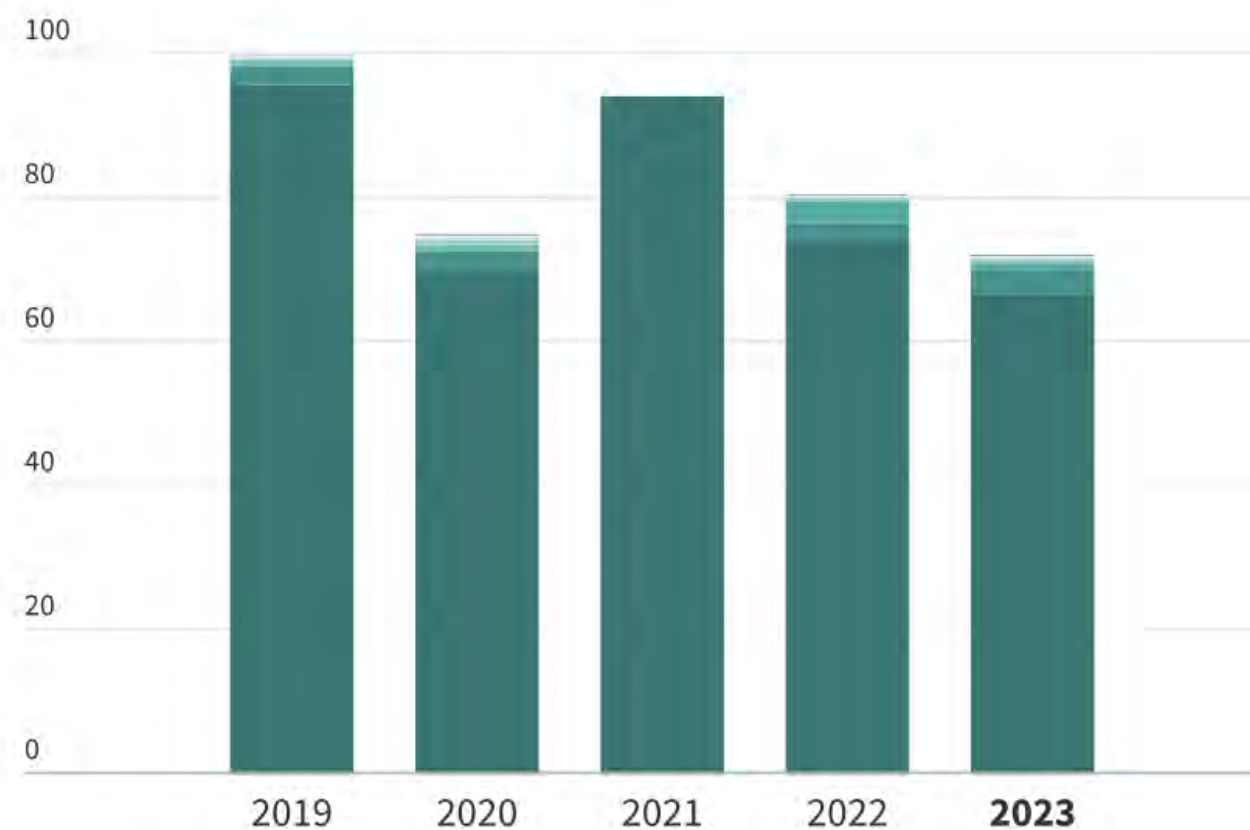
Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvалreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvалscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Gevaarlijk afval

In 2023 creëerde Amphia 195.611 kg gevaarlijk afval. Dat is 27,5 % minder in vergelijking met 2019 en 9,7% minder dan in 2022. Van het gevaarlijk afval was 178.439 kg specifiek ziekenhuisafval (30,4% minder dan in 2019 en 10,2% minder dan in 2022). We lopen voor op ons doel om in 2025 20% minder specifiek ziekenhuisafval te creëren (ten opzichte van 2019) en zullen ons ook de komende jaren blijven inspannen om de dalende trend voort te zetten.

In 2023 werd het scheiden van medicatieglas uitgebreid naar verpleegafdelingen. Dit glas werd voorheen als specifiek ziekenhuisafval afgevoerd. De dialyseafdeling heeft nieuwe machines in gebruik, die de kunstnieren uitspoelen. Ook kunnen de sets nu goed afgedopt worden en met het restafval afgevoerd worden in plaats van als specifiek ziekenhuisafval. Dit bespaart per jaar ongeveer 2,3 ton aan CO₂-emissie.

Milieu-impact gevaarlijk afval Amphia 2019-2023 (in %)

Circulair en duurzaam inkopen

Duurzaam inkopen is een integraal onderdeel van het inkoopbeleid van Amphia. Aan de hand van People, Planet, Prosperity en Purpose zijn algemene richtlijnen opgesteld die bij de inkoop van producten en diensten overwogen worden, namelijk:

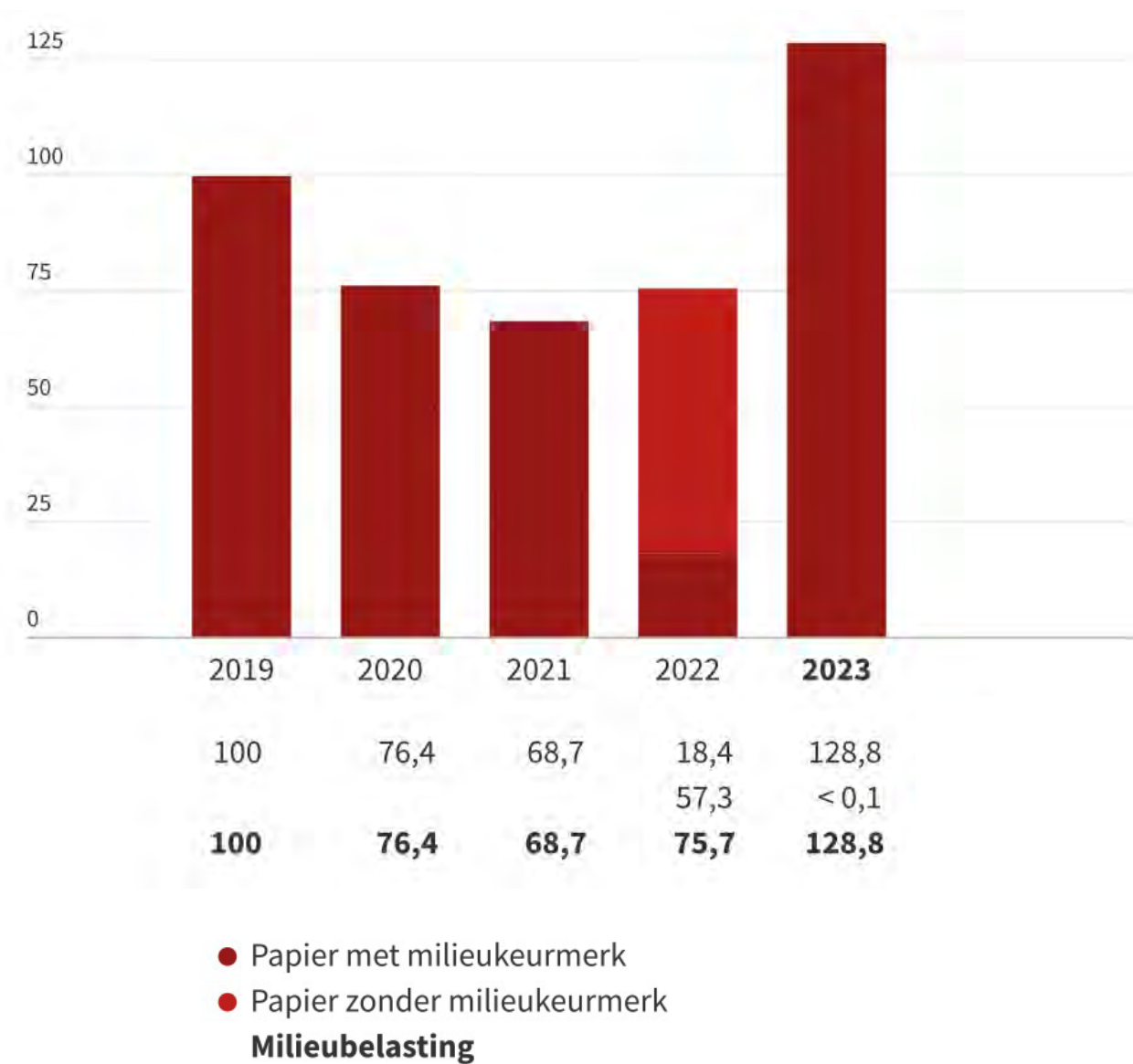
- Voorkeur voor gerecyclede, recyclebare en biologische materialen
- Kwaliteit en zekerheid van lange levensduur (bijvoorbeeld herbruikbare producten)
- Voorkeur voor lokale leveranciers en producenten
- Voorkeur voor Fair Trade en milieugecertificeerde producten
- Rekeninghouden met arbeidsomstandigheden in de hele keten
- Vraag om transparantie over afkomst van het product.

95,8	69,8	94,2	74,2	66,6	● Specifiek ziekenhuisafval
2,5	2,8	< 0,1	2,5	3,5	● Restanten laboratorium chemicaliën cat 3
			3	1	● Restanten laboratorium chemicaliën algeme
0,9	0,9	< 0,1	< 0,1		● Restanten laboratorium chemicaliën cat 4
0,3	0,6		0,3	0,4	● Vervuilde emballage
0,2	0,3		0,2	0,2	● Restanten laboratorium chemicaliën cat 2
0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	● Batterijen
< 0,1	0,1		0,1	0,2	● KGA / klein gevaarlijk afval
	< 0,1	< 0,1			● Accu's
< 0,1	< 0,1	< 0,1	< 0,1	< 0,1	● Restanten laboratorium chemicaliën cat 1
< 0,1	< 0,1	< 0,1	< 0,1	< 0,1	● Verfblikken / -emmers met resten
< 0,1		< 0,1	< 0,1		● Restanten laboratorium chemicaliën cat 6
			< 0,1		● Ongesorteerd gevaarlijk afval
< 0,1	< 0,1	< 0,1	< 0,1	< 0,1	● TL-buizen / hogedruklampen / spaarlampen
< 0,1	< 0,1	< 0,1	< 0,1	< 0,1	● Koelvloeistof
	< 0,1	< 0,1	< 0,1	< 0,1	● Afgewerkte smeerolie / afvalolie halogeenaar
100	75,1	94,5	80,6	72,3	Milieubelasting

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Milieu-impact papier Amphia 2019-2023 (in %)

Diverse producten worden al langer circulair ingekocht. Zo wordt Amphia door de samenwerking met CleanLease volledig ontzorgd op het gebied van textiel. Linnen heeft het Ökotex 100-label en CleanLease laat het afgeschreven linnengoed verwerken tot garen. Ook de koffie en koffieautomaten van Amphia zijn ingekocht met inachtneming van duurzaamheid en circulariteit. En onze reinigingsmiddelen voor de dagelijkse en wekelijkse reiniging hebben het Cradle2Cradle Gold-label. De komende jaren zal planmatig aan het verder verduurzamen van de inkoop van facilitaire en medische producten gewerkt worden op basis van de inkoopbeisen van de Milieu Thermometer Zorg.

Amphia koopt al jaren printpapier in met het Ecolabel. Het doel is om de milieubelasting van printpapier met 35% te verlagen in 2025 ten opzichte van 2019 door gebruik te reduceren en zoveel mogelijk papier met een erkend milieukeurmerk (Ecolabel) in te kopen.

In 2023 kocht Amphia 59.114 kg printpapier in, 100% met Ecolabel. De ingekochte hoeveelheid nam 110% toe in vergelijking met 2022, door het opkopen van een partij. Daarmee was de milieubelasting van printpapier 70% hoger dan in 2022 en 29% hoger dan in 2019. In de komende jaren zal de inkoop van papier flink moeten dalen om de doelstellingen te halen. Aangezien er nu een voorraad papier is ingekocht en patiënten sinds 1 maart 2023 geen afspraakbrieven meer per post krijgen, wordt verwacht dat dit ook zal gaan gebeuren.

Naaldencontainers en Wiva vaten van gerecycled plastic

Amphia is in 2023 overgestapt op nieuwe naaldencontainers en Wiva vaten (afvalvaten voor specifiek ziekenhuisafval) van gerecycled plastic. Hierdoor besparen we zo'n 50% CO₂-uitstoot in vergelijking met de gangbare Wiva vaten en naaldencontainers.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Hergebruik

Ook hergebruik heeft onze blijvende aandacht. Overbodig meubilair wordt hergebruikt of geschonken aan goede doelen. Medische apparatuur wordt deels geleased en aan het einde van de levensduur teruggenomen door de leverancier. Aangeschafte apparatuur die niet meer bruikbaar is, wordt deels ingezet voor hergebruik elders in de medische wereld. In Nederland, andere landen, maar ook in de diergeneeskunde. Een ander deel wordt aangeboden aan een partij die de apparatuur opkoopt, opknapt en hergebruikt. Elk afgevoerd apparaat wordt geregistreerd. In 2019 betrof dit 1.549 stuks, in 2022 waren dit 1.047 items en in 2023 938 apparaten. In 2023 werd één apparaat gedoneerd aan een goed doel: een bewakingsmonitor die we schonken aan een ziekenhuis in Oeganda.

In 2023 hebben we gewerkt aan de implementatie van de Single Use Plastics (SUP)-regelgeving. In de restaurants en koffiecorners wordt alleen nog wegwerpservies aangeboden voor producten 'to go'. Hiervoor moet de klant een toeslag betalen en worden er herbruikbare alternatieven aangeboden. Ook voor kantoren, koffiekamers en openbare wachtruimtes zijn herbruikbare bekertjes van porselein de norm. De wegwerpbekertjes zijn niet langer zichtbaar in de inkoopcatalogus. In het zorgproces blijft wegwerpservies goed in uitzonderlijke, medische situaties toegestaan. Daarnaast is het assortiment van het bedrijfsrestaurant aangepast, zodat de verpakkingen van producten voldoen aan de SUP-regelgeving. De opbrengsten van de 'plastic toeslag' op wegwerpservies doneert Amphia aan de Plastic Soup Foundation.

De werkgroep Circulariteit en afval en de verschillende green teams hebben zich ingezet voor hergebruik van (medische) materialen. De OK is al langer geleden over-

Van wegwerpjassen naar herbruikbare OK-jassen

Na een pilot die positief werd beoordeeld, stapte de OK op 20 december van wegwerpjassen over op wasbare jassen. De wasbare OK-jassen worden steriel verpakt en geleverd door onze wasserij. Na gebruik worden de jassen opgehaald, gewassen en gesteriliseerd retour gestuurd naar Amphia. De herbruikbare jassen bevatten een indicator die aangeeft of het maximum aantal wasbeurten bereikt is. De wasserij wast ook de overige kleding en het platgoed van Amphia, waardoor het aantal reisbewegingen beperkt blijft. Daarnaast worden er voor de wasbare jassen veel minder grondstoffen verbruikt. Op basis van het jaarverbruik van disposable jassen bespaart Amphia hierdoor 9.297 kg CO₂ per jaar. Dit is ongeveer evenveel als 233 bomen jaarlijks opnemen uit de atmosfeer.

gestapt op herbruikbare chirurgische scharen voor niet-steriele toepassingen. In 2023 is ook de IC hiermee gestart. Op de OK zijn voor kleine kinderen wegwerpdakens vervangen door handdoeken. Dit scheelt 14 wegwerpdakens per dag. Ook is de OK gestart met het opnieuw uitgeven van studieboeken van uitgestroomde studenten, die voorheen werden weggegooid. De laboratoria hergebruiken de plastic labzakjes om monsters te verpakken voor intern vervoer, mits deze zakjes niet verontreinigd zijn.

Afvalscheiding

Het afvalscheidingspercentage van Amphia was 35,2% in 2023. Daarmee liggen we op schema om in 2025 een afvalscheidingspercentage van 38% te halen.

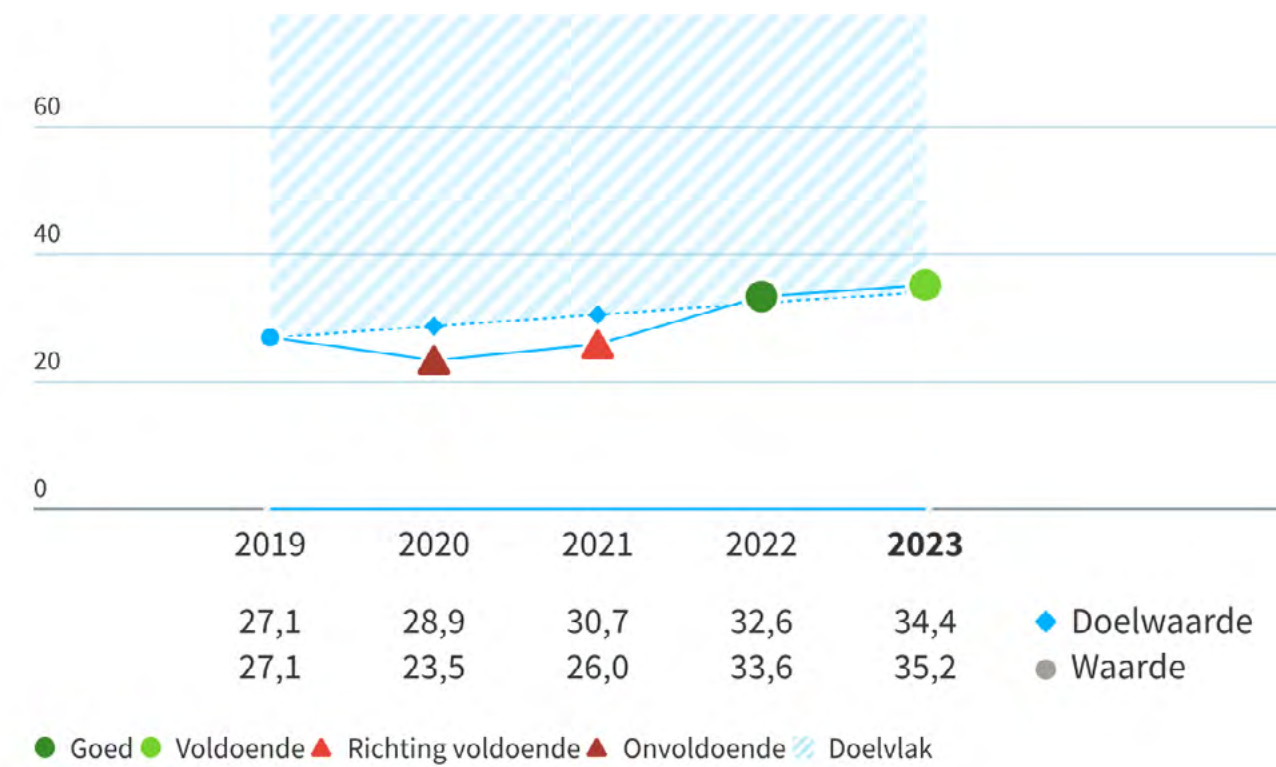
Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Als basis voor een nieuwe versie van ons afvalreductieplan hebben we in 2023 een onderzoek naar ons restafval uitgevoerd. Er is geanalyseerd en gewogen waar het restafval van de OK's, IC, horeca en de standaard verpleegafdelingen uit bestaat. Zo hebben we een beeld gekregen van de samenstelling van het restafval in massaverhoudingen. De materiaalstroomanalyse laat zien dat de plastic massastroom met 28,9% het meest bijdraagt aan restafval van Amphia, gevolgd door gemengd papier-plastic (19,8%), textiel (14,0%) en GFT/swill (8,5%). Uit het onderzoek blijkt ook dat minimaal 30% van het afval dat nu als restafval wordt verbrand eigenlijk geschikt is als grondstof voor nieuwe producten.

In 2023 zijn stappen gezet om het afval van Amphia beter te scheiden. Daarbij werden we ondersteund door een 'Green assistant' van onze afvalverwerker Renewi. Deze adviseur werkt een half jaar lang iedere twee weken een dag bij Amphia. Voor de volgende stromen werd afvalscheiding ingericht: plastic en drankkarton in de keuken van het bedrijfsrestaurant en de afdelingskeukens, gemengde verpakkingskunststoffen op de OK, hartkatheterisatiekamers

Afvalscheiding Amphia 2019-2023 (in %) Doel in 2025: 38%.

en de IC, medicatieglas op de verpleegafdelingen en diverse ander afdelingen, sterilisatiedoeken ('blue wrap') op de OK en metalen wegwerpinstrumenten op de OK en de IC. De meeste nieuw gescheiden afvalstromen hebben een groot volume, maar een laag soortelijk gewicht. Daarom hebben ze een relatief geringe bijdrage aan het scheidingspercentage van Amphia.

Van gebruikt verpakkingsmateriaal naar tassen

Amphia is gestart met het scheiden van wegwerp sterilisatiedoeken ('blue wrap') op de OK. Deze doeken van polypropyleen worden gebruikt om instrumenten te verpakken tijdens het sterilisatieproces. Een deel van de ingezamelde doeken wordt 'geupcycled' tot Amphia-tassen. Dit doen we samen met de sociale coöperatie ONS label Breda. De tassen worden gebruikt door patiënten die van de intake naar de operatieafdeling gaan. Zij bergen hun kleding en schoenen op in de tas. Voorheen gebruikte Amphia hiervoor plastic tassen. Hierdoor worden er jaarlijks 3.000 plastic tassen bespaard. Dit voorkomt de uitstoot van 1.878 kilo CO₂ wat gelijk staat aan vier retourvluchten Amsterdam-Barcelona. Een filmpje van het project is [hier](#) te zien. Het resterende deel van de ingezamelde doeken gaat naar GreenCycl dat er nieuwe producten voor ziekenhuizen van ontwikkelt. Amphia heeft een balenpers geïnstalleerd op het milieuplein zodat we voldoende capaciteit hebben om het scheiden van de sterilisatiedoeken in 2024 ziekenhuisbreed uit te rollen.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Gezonde leefomgeving

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Op verschillende fronten werken we aan een gezonde omgeving voor onze patiënten, medewerkers, bezoekers en omwonenden. We monitoren onze emissies naar lucht en water en beperken deze waar mogelijk. Bodemverontreiniging wordt voorkomen door het opvolgen van werkvoorschriften en het houden van periodieke inspecties van bodembeschermende voorzieningen en door noodprocedures.

De meest duurzame zorg is zorg die niet geleverd hoeft te worden. Daarom zetten we in op preventie. Dit doen we door te werken aan een gezond en duurzaam voedingsaanbod. Ook stimuleren we het bewegen onder patiënten en medewerkers. Daarnaast besteden we aandacht aan een groene, biodiverse omgeving en ecologisch groenbeheer, omdat van een groene omgeving een helend effect uitgaat.

Gezonde en duurzame voeding

Als het gaat om voeding is Amphia vooruitstrevend in haar beleid en de uitvoering. In het Delegate voedingsdistributiesysteem kan de patiënt met een persoonlijke iPad kiezen uit verschillende maaltijden. Omdat de keuze tot 30 minuten voor het uitserveren van de maaltijd aangepast kan worden in hoeveelheid en andere wensen, worden bordresten en onaangeroerde maaltijden beperkt.

Een nieuw voedingsconcept voor patiënten

Amphia wil vooroplopen in de ontwikkelingen voor patiëntvoeding. We zijn daarom bezig om het voedingsconcept voor patiënten op verschillende manieren te verbeteren. In het nieuwe concept willen we iedere patiënt de mogelijkheid geven om te kiezen. De aangeboden gerechten passen grotendeels (80%) binnen de Schijf van Vijf en bestaan dagelijks uit groente, fruit en volkoren graanproducten. Daar waar mogelijk worden producten lokaal betrokken. Het minimaliseren van mono-verpakkingen, het kiezen voor 'herbruikbaar boven wegwerp' en het structureel meten en verminderen van voedselverspilling vormen de belangrijkste pijlers op het vlak van duurzaamheid. Ook is er oog voor de eiwittransitie en worden volwaardige vegetarische en plantaardige producten en gerechten actief opgenomen in het basisassortiment. Doel is een verhouding 40/60 tussen dierlijke en plantaardige eiwitten in 2030. Verder is er aandacht voor de presentatie van de gerechten en voor persoonlijk contact van de gastheer/gastvrouw met de patiënt. In december vond een eerste pilot van het ontbijt plaats.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Wij werken met vriesverse maaltijden. Ook dit beperkt de voedselverspilling. Er worden vijf verschillende vegetarische maaltijden per dag aangeboden aan patiënten om plantaardige eiwitten te stimuleren boven dierlijke. Ook zijn er eiwitrijke en volledig plantaardige muffins beschikbaar.

Amphia heeft zich in het kader van het Nationaal Preventie-akkoord aangesloten bij Goede Zorg Proef Je. Doel is om in 2025 in het personeelsrestaurant een voedingsaanbod te hebben dat voor 80% gezond is. De saladebar, soepen en belegde broodjes werden al eerder aangepast. In 2023 zijn de broodhoek en de warme maaltijden gezonder geworden met als resultaat: minder vlees, minder vet en minder zout. Voor medewerkers is er een Healthy Fridge waar – als de restaurants gesloten zijn – toch een gezonde maaltijd afgehaald kan worden.

Naast gezonde voeding werken we aan een duurzamer voedingsaanbod. De leverancier van onze maaltijden werkt met het ASC- en het MSC-keurmerk voor vis en met vlees met het Beter Leven-keurmerk (1 ster). Vleeswaren hebben een erkend duurzaamheidskeurmerk. Waar mogelijk wordt gewerkt met lokale producten, Planet Proof-producten en producten zonder palmolie.

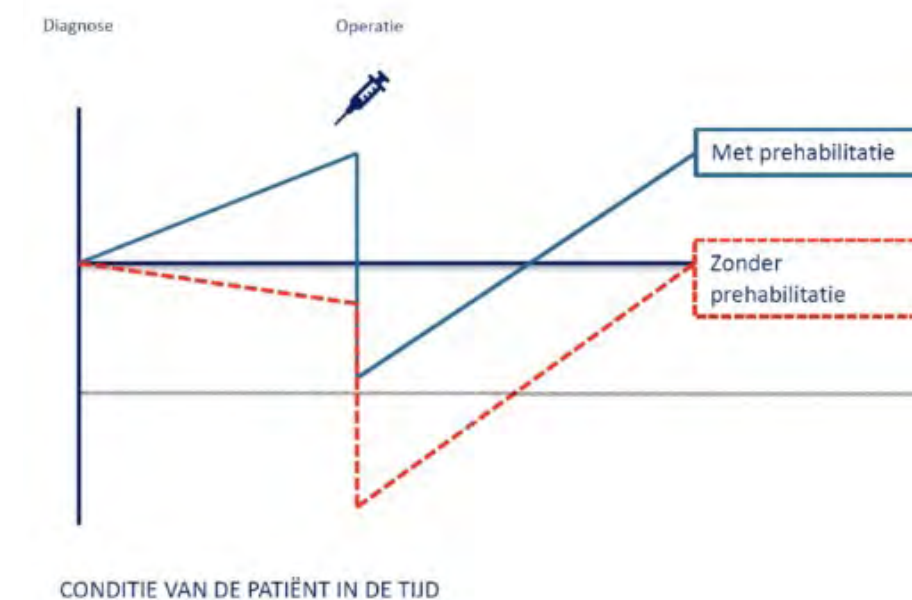
Project prehabilitatie: fitter in, fitter out

In 2023 is het project prehabilitatie van start gegaan om patiënten vóór een ingrijpende operatie een programma van drie weken te laten doorlopen, om fitter de operatie in én uit te gaan. Het programma richt zich op bewegen (kracht en conditie), voeding, verslaving (roken, alcohol, drugs), mentale gezondheid, polyfarmacie en slaap. Gedurende het programma worden patiënten fitter, doorstaan ze de operatie beter en hebben ze minder kans op complicaties, IC-opnames en heroperaties én is de ligduur korter. Het project loopt tot eind 2024, waarbij ook de effecten worden gemeten. De pilot draait met de specialismen (colon)-chirurgie, gynaecologie, urologie, longgeneeskunde en orthopedie.

In 2023 heeft Amphia zich aangesloten bij ToekomstProef en haar grootste leveranciers gevraagd dit ook te doen. ToekomstProef is een platform waarmee zorgorganisaties en marktpartijen het eten en drinken in de zorg gezamenlijk kunnen verduurzamen. Daarvoor heeft ToekomstProef onder de pijlers van de Green Deal concrete richtlijnen en indicatoren ontwikkeld. Als eerste stap voert Amphia een nulmeting uit van de milieu-impact van de ingekochte voedingsmiddelen. De resultaten worden in het eerste kwartaal van 2024 verwacht.

Bewegen stimuleren

Amphia stimuleert bewegen op verschillende manieren. Er is een FiscFree-regeling voor het afsluiten van een sportabonnement. Ook worden gratis sportsessies aangeboden na het werk en kunnen medewerkers kosteloos een online training volgen om inzicht te krijgen in hun beweegpatroon. De trappenhuisen van Amphia zijn toegankelijk en veelal voorzien van daglicht. Amphia heeft een Regieraad Bewegen, een samenwerkingsverband van orthopedie, revalidatie, sportgeneeskunde, traumachirurgie en fysiotherapie. Naast het integraal behandelen en begeleiden van patiënten met gezondheidsklachten van het bewegingsapparaat, worden kennis en kunde ingezet rondom

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

de thema's preventie en leefstijl. De Regieraad Bewegen bouwt aan een netwerk van collega's en organisaties die ieder op hun manier een bijdrage leveren aan het stimuleren van een gezonde leefstijl om vermijdbare (chronische) ziektes te voorkomen. Vanuit haar rol verbindt de Regieraad Bewegen initiatieven met als doel kennis te vergroten en plannen verder te brengen.

In 2023 zijn voorbereidingen getroffen om een leefstijlzorgloket te openen in Amphia. Het doel is om patiënten waarbij de ziekte wordt beïnvloed door leefstijl, op weg te helpen om hun leefstijl te veranderen. In het loket wordt in kaart gebracht of de patiënt gemotiveerd is zijn leefstijl aan te passen en welke hulp nodig is, waarna de patiënt op weg geholpen wordt naar passende interventie. Zo wordt leefstijl onderdeel van medisch specialistische zorg en wordt vermijdbare zorgvraag voorkomen. Het project krijgt vorm in een samenwerkingsverband van huisartsen, de gemeente en het sociaal domein, zodat niet alleen in Amphia, maar ook in diverse wijken, dicht bij huis, loketten zijn van waaruit begeleiding naar leefstijlhulp gefaciliteerd wordt.

Biodiversiteit in en om gebouwen

Het groenbeheer van Amphia voorziet in de verbetering van de biodiversiteit van onze buitenomgeving. Er is gekozen voor inheemse plantensoorten met een hoge natuurwaarde voor insecten en vogels. De nieuwe aanplant is milieuvriendelijk gekweekt en plantmaterialen worden betrokken van kwekers in de regio om onnodige transportbewegingen te voorkomen. Daarnaast is er een bewust mestbeleid, is het gebruikte hout niet chemisch verduurzaamd en stimuleert het maaibeeld de biodiversiteit. Het omgevingsplan dat we in 2023 hebben opgesteld voor het Amphia-terrein in Breda, en dat in 2024 wordt uitgevoerd, besteedt aandacht aan biodiversiteit.

Schuil- en broedgelegenheden voor scholeksters

De scholekster is een van de meest bedreigde vogels in Nederland. Vogelbescherming Nederland riep 2023 uit tot Jaar van de Scholekster. Vroeger kwam de scholekster vooral voor in kustgebieden of op het boerenland. In toenemende mate vestigen scholeksters zich op platte grind- of sedumdaken in het stedelijk gebied. Dit komt waarschijnlijk doordat het broeden op een dak veiliger en vaker succesvol is. Ook op het terrein van Amphia in Breda zijn scholeksters te vinden in het gras en op de daken. Om de scholekster te beschermen, heeft Amphia samen met de Vogelbescherming twee schuil- en broedgelegenheden aangebracht op de laaggelegen daken. Medewerkers van Amphia helpen bij het monitoren van deze broedgelegenheden.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

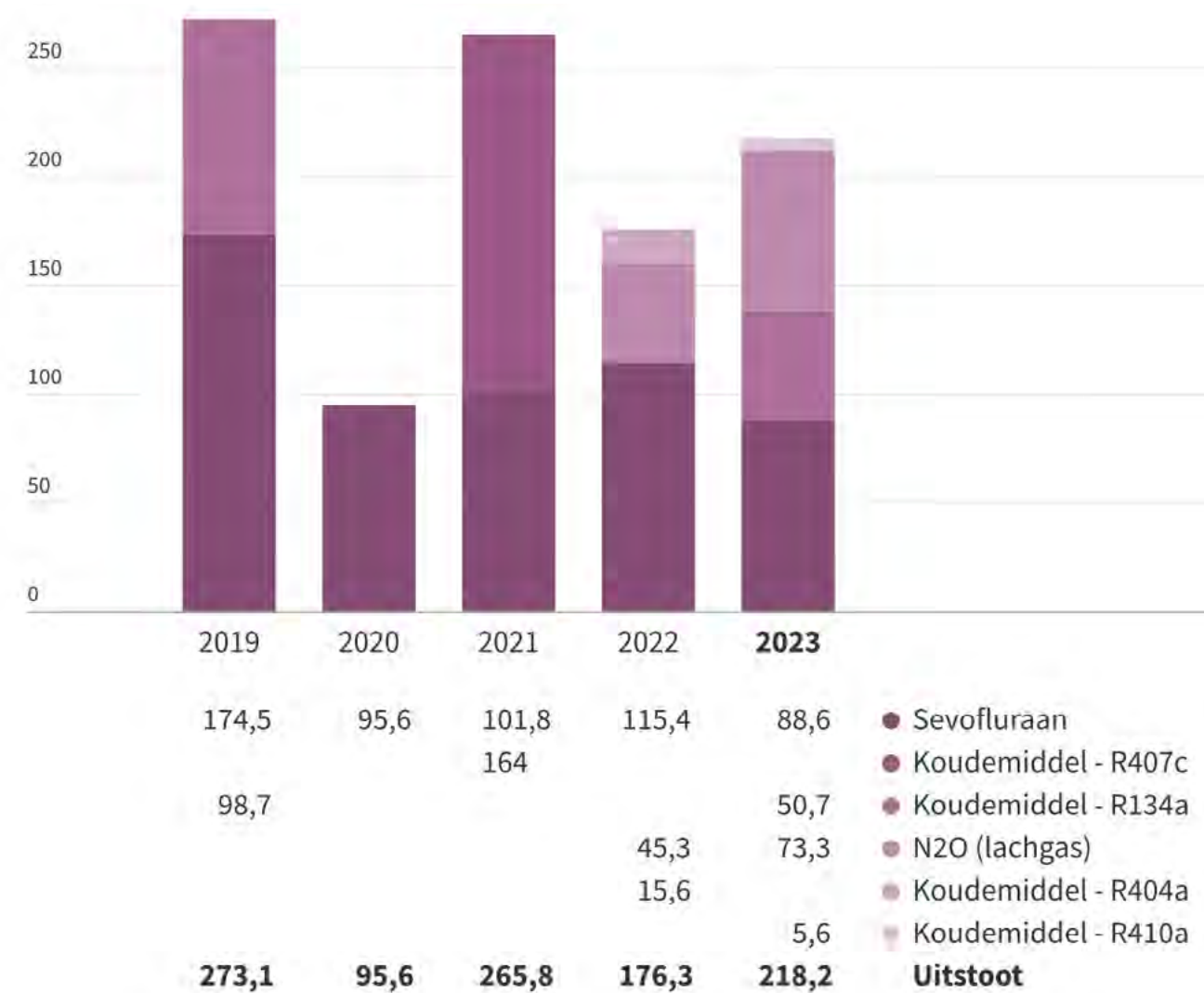
In 2024 zal een nieuw groenbeheerplan worden gemaakt voor de locatie Breda, met als doel de natuurwaarde en biodiversiteit op het terrein verder te verhogen. Ook zal een inventarisatie worden uitgevoerd van aanvullende kansen en maatregelen om het terrein te verduurzamen.

Lucht

In totaal was de uitstoot van anesthesiegassen en koudemiddelen in 2023 218,2 ton CO₂-equivalent. De emissies van anesthesiegassen N₂O (lachgas) en sevofluraan en koudemiddelen zijn daarmee met 23,8% gestegen ten opzichte van 2022 en met 20,1% gedaald in vergelijking met 2019.

Anesthesie heeft in de afgelopen vier jaar de uitstoot van sevofluraan met 49,2% teruggebracht door hier zuiniger mee om te gaan. De emissie van lachgas neemt echter toe bij verloskunde en kindergeneeskunde door gebruik van

Uitstoot anesthesiegassen en koudemiddelen 2019-2023 Amphia
(ton CO₂-equivalent)

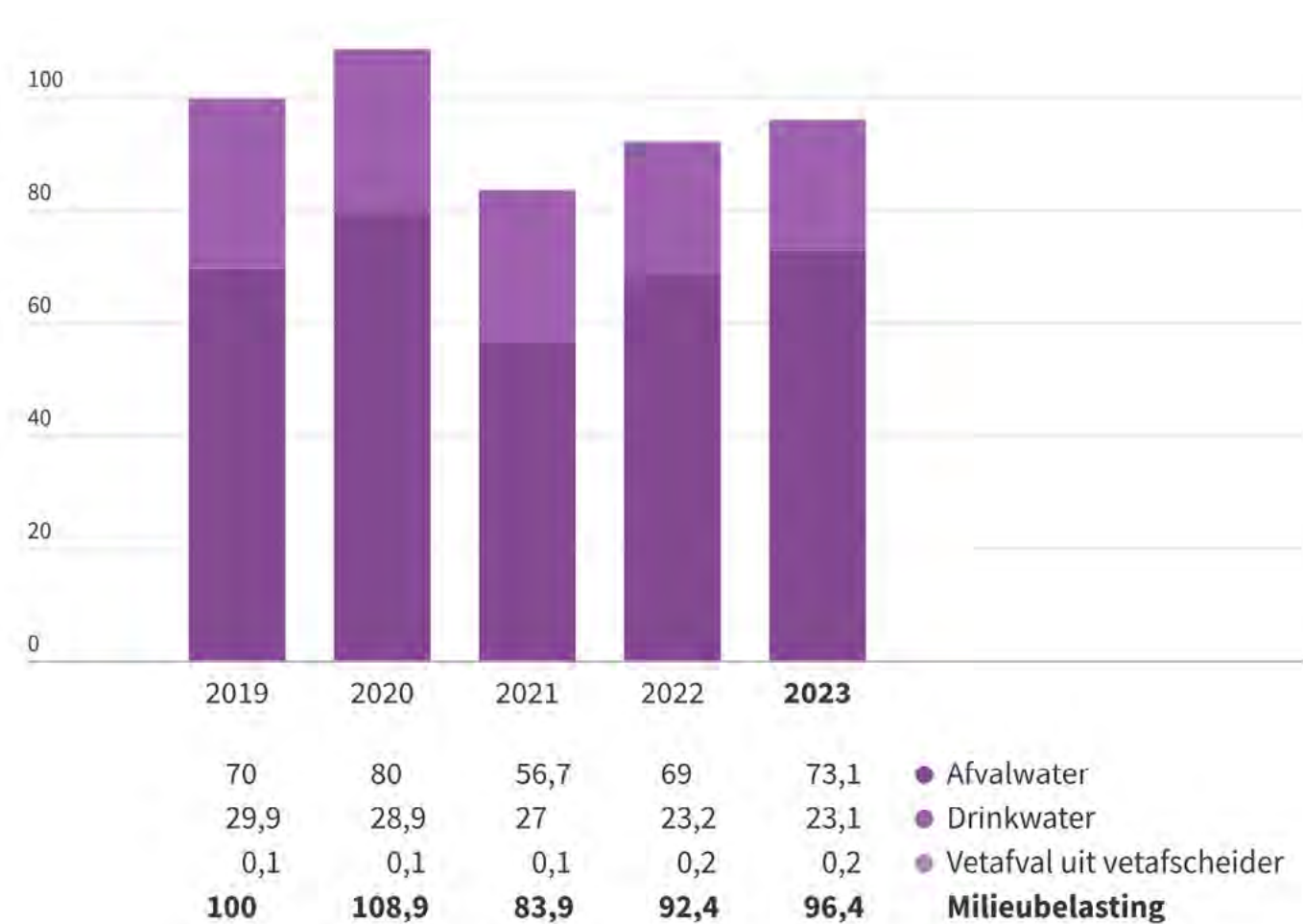

een systeem voor lachgas dat is aangelegd tijdens de nieuwbouw op de locatie in Breda. Sinds 2022 wordt de emissie van lachgas daarom gemonitord. Er zijn weinig alternatieven voor verloskunde en kindergeneeskunde. Er wordt ingezet op beperking van het gebruik waar dat kan. In de nieuwbouw in Breda wordt geen gebruik meer gemaakt van schadelijke koelmiddelen. Daarmee wordt onnodige belasting van het milieu voorkomen. Amphia meet de kwaliteit van de binnenlucht en het gehele terrein is rookvrij.

Water

De milieubelasting door (afval)water daalde met 3,6% ten opzichte van 2019, maar steeg met 4,3% in vergelijking met 2022. De stijging werd veroorzaakt door een hogere vervuilingsgraad van het afvalwater. Het watergebruik nam daarentegen af in vergelijking met 2022. In 2023 werd 151.729 m³ water gebruikt (in 2022: 152.522 m³).

Milieu-impact afval- en drinkwater en vetafval 2019-2023 Amphia (in %)

Inhoud

- Voorwoord** 2
- Samenvatting** 3
- Ons beleid en programma** 5
- Onze algemene milieuprestatie** 7
- Vergroten bewustwording en kennis** 9

- CO₂-uitstoot verminderen** 12
  - Elektriciteit 13
  - Gas 15
  - Woon-werkverkeer 16
  - Zakelijk verkeer 17
  - Goederenvervoer 17
  - Patiënten- en bezoekersverkeer 18

- Circulaire bedrijfsvoering** 20
  - Afvalreductie 21
  - Circulair en duurzaam inkopen 23
  - Hergebruik 25
  - Afvalscheiding 26

- Gezonde leefomgeving** 27
  - Gezonde en duurzame voeding 28
  - Bewegen stimuleren 29
  - Biodiversiteit in en om gebouwen 30
  - Lucht 31
  - Water 31
  - Bodem 32
  - Gevaarlijke stoffen 33

- Milieuzorgsysteem** 34
  - Interne en externe audits en inspecties 36
  - Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten 36

- Vooruitblik 2024 en verder** 37

Om te voorkomen dat medicijnen in afvalwater terechtkomen, zijn medewerkers van Amphia geschoold in het omgaan met deze stoffen én in hoe deze veilig af te voeren. Medicatieresten gaan terug naar de apotheek voor veilige verwerking. Hetzelfde geldt voor het werken met chemicaliën: hiermee omgaan is vastgelegd in duidelijke protocollen.

Er loopt een landelijk initiatief (de ketenaanpak medicijnresten uit water) waarin wordt samengewerkt met ziekenhuizen, waterschappen, de farmaceutische sector, (huis) artsen en apothekers. Samen ontwikkelen zij een routekaart om medicatieresten in het water, de bodem en de lucht te reduceren. Medicatie heeft namelijk een grote impact op het milieu en de kosten. Amphia participeert in dit initiatief en is in gesprek met Waterschap Brabantse Delta om een nulmeting uit te voeren van een aantal medicijnresten in het afvalwater.

In 2023 is de overstap gemaakt naar duurzame vaatwasmiddelen. Op het gebied van waterbesparing voldoet onze locatie in Breda aan de hoogste eisen. De douches en toiletten zijn waterbesparend. In 2023 is een nieuwe methode voor legionellabestrijding geïmplementeerd: koper/zilver-ionisatie. Deze methode vergt minder water, maar vereist wel dat sanitair een aantal maal per jaar wordt gereinigd met een schoonmaakmiddel dat een waterbezwaarlijke stof bevat.

Bodem

In het periodiek onderhoudsysteem zijn alle vloestofkerende vloeren opgenomen met ook een koppeling naar visuele inspecties. De aanwezige bodemtank voor diesel wordt jaarlijks door de KIWA geïnspecteerd en voldoet aan de wetgeving.

De Week van Ons Water: correct inleveren medicijnen

In de Week van Ons Water besteedden we aandacht aan het belang van het correct inleveren van medicijnen door onze patiënten. De interactieve informatie-unit met Pil Rik stond in de centrale hal op onze locatie in Breda. Hier konden belangstellenden zien wat de gevolgen van medicijnresten in het water zijn. Ook bij de ziekenhuisapotheek werd met posters aandacht gevraagd voor het thema en een retourbox voor medicijnen geplaatst. Verder was op de beeldschermen in de wachtruimtes van het ziekenhuis een informatief filmpje te zien.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Amphia heeft een gecertificeerd First Response Team en een Bedrijfsnoodorganisatie. Deze structuur heeft een interne en externe component en wordt opgeschaald naarmate het incident ernstiger is. Voor het opruimen van kleine spill-incidenten zijn medewerkers getraind als het werken met gevaarlijke stoffen onderdeel is van hun werkzaamheden. Bij grotere spill-incidenten ondersteunen zij de BNO-organisaties die dan de leiding overnemen.

Amphia heeft een contract met Strukton Milieutechniek voor het opruimen van grote spills, zodat er altijd vakkundig en veilig met een spill-incident kan worden omgegaan. Bij een groter incident wordt spoelwater afgepompt in een speciale opvangzak zodat het niet in het riool of de hemelwaterafvoer terecht kan komen. Ook hebben we putdekselafdichters om een afvoer in de buurt te kunnen afsluiten.

Gevaarlijke stoffen

De opslagvoorziening voor gevaarlijke stoffen voldoet aan de regelgeving en wordt jaarlijks geïnspecteerd door de Omgevingsdienst en/of de auditor van de Milieu Thermometer Zorg. Ook wordt intern vier keer per jaar gecontroleerd of de opslag nog aan de regels voldoet. Veiligheid Informatie Bladen zijn digitaal in te zien in het SOFOS-systeem en fysiek aanwezig op de noodzakelijke locaties.

Het beleid is gericht op terughoudendheid bij de aanschaf van gevaarlijke stoffen. Bij aanschaf van nieuwe gevaarlijke stoffen is het verplicht om van tevoren advies te vragen bij de hogere veiligheidskundige en de coördinator duurzaamheid en milieu.

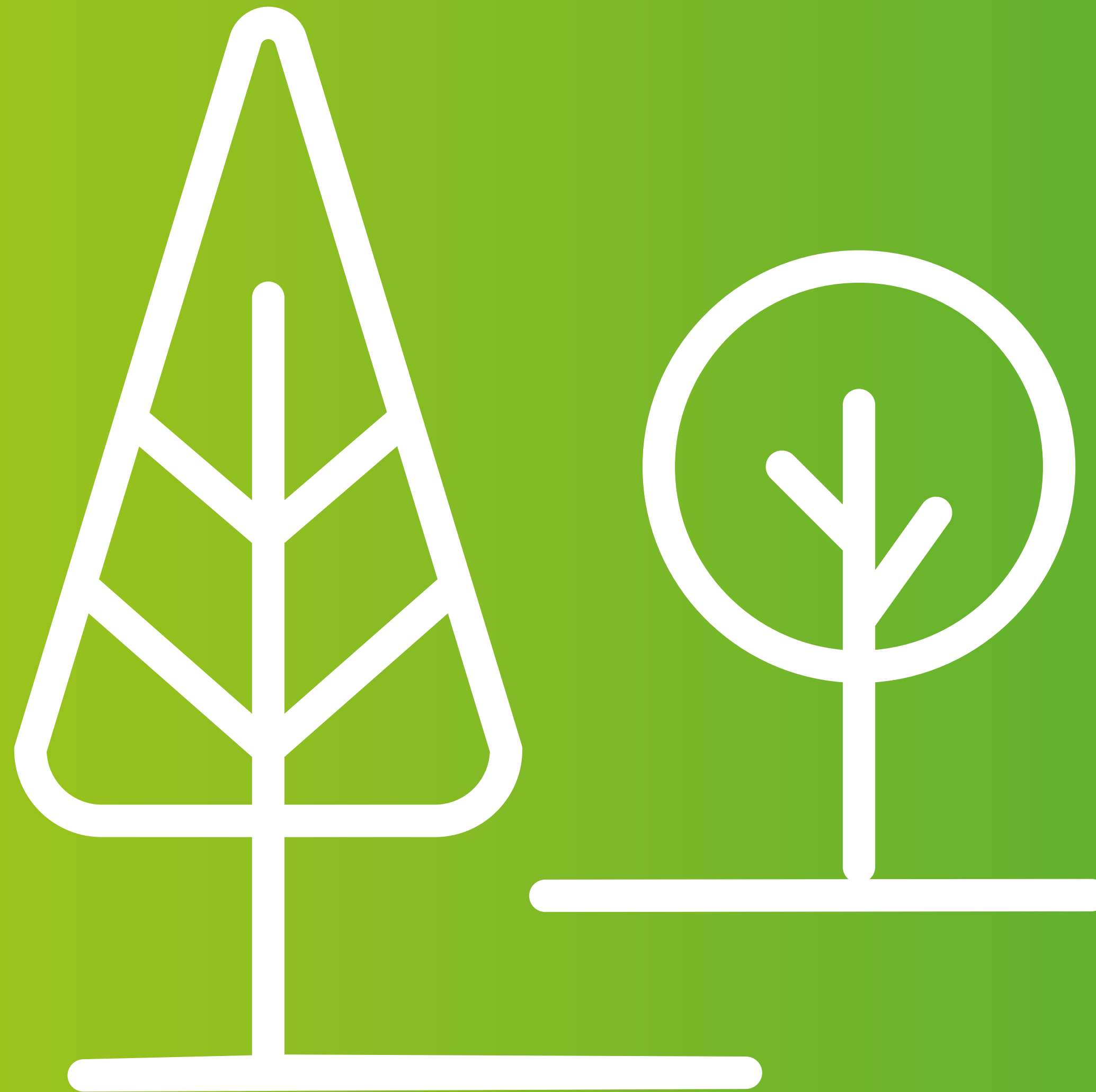
Bij eerder aangeschafte gevaarlijke stoffen wordt door de leidinggevende jaarlijks beoordeeld of er minder gevaarlijke alternatieven voorhanden zijn of dat alternatieve productie-methoden of schonere technologie toegepast kunnen worden. Het beleid van Amphia is gericht op een optimale afvalscheiding aan de bron. De afvalstromen worden daarbij op een voor het milieu verantwoorde wijze ter verwerking aangeboden. De koelwaterbehandeling van Amphia vindt met chemicaliën plaats en samen met de leverancier kijken of we de chemicaliën kunnen afschalen.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Milieuzorg- systeem

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Milieu Platform Zorgsector (MPZ) is een vereniging die helpt de zorg te verduurzamen door het ontwikkelen en delen van tools en van kennis over duurzaam beleid, milieuzorg en praktische thema's. Amphia is sinds 2018 aangesloten bij MPZ en maakt sindsdien gebruik van de bijbehorende milieunorm en -auditool Milieu Thermometer Zorg (MTZ).

			Totaal te behalen	Totaal te behalen (groent. >10 ha)	minimaal te behalen extra's	Management	Energie	Water	Afvalwater	Bodem	Lucht	Afval	Hinder	Gevaarlijke Stoffen	Catering & Voeding	Reiniging	Schoon en ruimtelijk verkeer	Inkoopbeleid	Vastgoed	Groenbeheer	Groenbeheer >10 ha	Papier	Textiel	Innovatie
						1*	2**	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
Brons	Ziekenhuis	verplicht	48	51		9	5	2	4	4	4	3	1	4	1	3	3	0	0	0	3	1	4	0
		extra	74	76	17	5	9	1	3	0	1	8	0	2	8	5	10	5	2	8	10	2	3	2
	Zorginstelling	verplicht	43	46		9	5	2	2	4	4	3	0	2	1	3	3	0	0	0	3	1	4	0
		extra	71	73	12	5	8	1	2	0	1	8	0	1	8	5	10	5	2	8	10	2	3	2
	<30 bedden	verplicht	18	19		2	4	2	1	0	0	1	0	2	1	3	0	0	0	0	1	0	2	0
		extra	22	22	4	0	4	0	0	0	0	3	0	1	1	4	2	0	1	2	2	0	2	2
Zilver	Ziekenhuis	verplicht	56	59		11	5	2	4	4	4	3	1	4	2	3	6	2	0	0	3	1	4	0
		extra	66	68	21	3	9	1	3	0	1	8	0	2	7	5	7	3	2	8	10	2	3	2
	Zorginstelling	verplicht	50	53		10	5	2	2	4	4	3	0	2	2	3	6	2	0	0	3	1	4	0
		extra	64	66	16	4	8	1	2	0	1	8	0	1	7	5	7	3	2	8	10	2	3	2
	<30 bedden	verplicht	18	19		2	4	2	1	0	0	1	0	2	1	3	0	0	0	0	1	0	2	0
		extra	22	22	6	0	4	0	0	0	0	3	0	1	1	4	2	0	1	2	2	0	2	2
Goud	Ziekenhuis	verplicht	62	66		12	6	2	4	4	4	3	1	5	4	3	6	3	0	0	4	1	4	0
		extra	60	61	25	2	8	1	3	0	1	8	0	1	5	5	7	2	2	8	9	2	3	2
	Zorginstelling	verplicht	55	59		11	6	2	2	4	4	3	0	2	4	3	6	3	0	0	4	1	4	0
		extra	59	60	20	3	7	1	2	0	1	8	0	1	5	5	7	2	2	8	9	2	3	2
	<30 bedden	verplicht	18	19		2	4	2	1	0	0	1	0	2	1	3	0	0	0	0	1	0	2	0
		extra	22	22	8	0	4	0	0	0	0	3	0	1	1	4	2	0	1	2	2	0	2	2

* vanaf 1-1-2021 is eis 1.3 CO2 reductie een verplichting in plaats van extra voor brons en zilver!

** tot 1 juli 2019 is eis 2.1 Overzicht vastgoed niet verplicht (hier al wel meegerekend)

Inhoud

- Voorwoord 2
- Samenvatting 3
- Ons beleid en programma 5
- Onze algemene milieuprestatie 7
- Vergroten bewustwording en kennis 9

- CO₂-uitstoot verminderen 12
  - Elektriciteit 13
  - Gas 15
  - Woon-werkverkeer 16
  - Zakelijk verkeer 17
  - Goederenvervoer 17
  - Patiënten- en bezoekersverkeer 18

- Circulaire bedrijfsvoering 20
  - Afvalreductie 21
  - Circulair en duurzaam inkopen 23
  - Hergebruik 25
  - Afvalscheiding 26

- Gezonde leefomgeving 27
  - Gezonde en duurzame voeding 28
  - Bewegen stimuleren 29
  - Biodiversiteit in en om gebouwen 30
  - Lucht 31
  - Water 31
  - Bodem 32
  - Gevaarlijke stoffen 33

- Milieuzorgsysteem 34
  - Interne en externe audits en inspecties 36
  - Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten 36

- Vooruitblik 2024 en verder 37

Interne en externe audits en inspecties

In 2023 heeft Amphia een tussentijdse MTZ-audit ondergaan om te controleren of zij blijft voldoen aan de eisen voor het bronzen certificaat. MTZ hanteert bij haar beoordeling een groot aantal thema's die invloed hebben op het milieu. De conclusie van deze audit was dat Amphia naast de verplichte criteria voor het bronzen niveau voldoet aan 35 extra criteria naar keuze. Voor het niveau brons moet minimaal aan 20 extra vrij te kiezen criteria worden voldaan. Ten opzichte van vorig jaar, heeft Amphia extra punten behaald voor:

- Beleid Gezondheidsbevorderende omgeving
- Heruitgifte van medicijnen: voorkomen van medicatieafval
- Hergebruik medische apparatuur

Amphia voldoet al aan het aantal extra criteria dat voor goud behaald moet worden (28). Wel werden aandachtspunten vastgesteld:

- Amphia voldeed tijdens de audit nog niet volledig aan de verplichte eis van bestuurlijk draagvlak voor de routekaart CO₂-reductie vastgoed. Inmiddels is de routekaart bestuurlijk vastgesteld en geborgd in het meerjaren- onderhoudsplan.
- Amphia beschikt nog niet over een volledig energie-beheersysteem dat verplicht is. In 2023 stelde een externe energie-adviseur een advies op voor het ontwerp van het systeem. In 2024 zal het energiebeheersysteem geïmplementeerd worden.

Wanneer bovengenoemde aandachtspunten voor het bronzen niveau zijn opgepakt, kunnen we in 2025 het zilveren niveau behalen. Om duurzaamheid verder te borgen is in 2023 een intern milieu-auditprogramma ingericht.

Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten

Amphia wil in alle opzichten voldoen aan de geldende milieuwet- en regelgeving. Voor Amphia zijn naast het Besluit Activiteiten Leefomgeving, de volgende relevante vergunningen van toepassing:

- Omgevingsvergunning voor een wateractiviteit (onttrekken en infiltreren van grondwater voor ondergrondse energieopslag)
- Kernenergievergunning.

In het kader van de milieuwet- en regelgeving en de genoemde vergunningen vinden regelmatig controles plaats: interne inspecties door de organisatie zelf en externe controles die uitgevoerd worden door het bevoegd gezag.

Op 22 augustus heeft de Omgevingsdienst onze locatie in Breda geïnspecteerd en een overtreding van de Omgevingswet voor een Natura-2000 activiteit geconstateerd. Door de nieuwbouw in Breda is de stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied Ulvenhoutse Bos te hoog. Amphia zal zich beraden hoe deze overtreding ongedaan kan worden gemaakt.

Op 7 december heeft de Omgevingsdienst een inspectie uitgevoerd op onze locatie in Oosterhout. Daarbij werden geen overtredingen geconstateerd.

In 2023 zijn geen milieugerelateerde klachten gemeld bij Amphia of het bevoegd gezag.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Vooruitblik 2024 en verder

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

De aandacht voor verduurzaming in de zorg neemt toe bij zowel in- als externe belanghebbenden. Zorgverzekeraars hebben steeds meer belangstelling voor de milieuprestaties van ziekenhuizen en zullen hier meer op gaan sturen.

Financieringspartijen bieden groenleningen of duurzaamheidsleningen aan met extra lage rente. Wet- en regelgeving, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheidsrapportages, en sectorakkoorden zoals de Green Deal geven duurzaamheidsinspanningen in de zorg een minder vrijblijvend karakter.

Patiënten, individueel of via de cliëntenraad, stellen vaker vragen over de duurzaamheidsaspecten van het ziekenhuis waar zij behandeld worden. Ook zorgprofessionals, andere medewerkers en de Raad van Toezicht voelen meer en meer de verantwoordelijkheid voor het verduurzamen van de zorg.

De Green Deal Samen werken aan duurzame zorg heeft een concrete ambitie voor verduurzaming van de zorgsector. Amphia heeft de nieuwe Green Deal in 2023 ondertekend en onderschrijft daarmee deze ambitie. Dit betekent dat we ons, naast de doelstellingen die Amphia reeds heeft geformuleerd in het meerjarenbeleidsplan Duurzaam Amphia 2023-2025, in gaan zetten om de volgende aanvullende doelstellingen te behalen:

- Het vergroten van de bewustwording en kennis over de impact van de zorg op het klimaat en milieu en de impact van klimaat en milieu op de gezondheid bij (aankomende) zorgprofessionals, bij patiënten/cliënten en in de samenleving. Amphia heeft in 2023 een keuzecoschap duurzaamheid ontwikkeld. We hopen de eerste studenten in 2024 te mogen ontvangen. Daarnaast werken we aan een structurele onderzoekssamenwerking op het gebied van circulariteit met Avans Hogeschool Breda. Ook organiseren we in 2024 een online duurzaamheidschallenge om medewerkers te informeren en activeren. Daarnaast gaan we ons oriënteren op de Corporate Sustainability Reporting Directive om hier stapsgewijs vrijwillig invulling aan te geven;
- Ten minste 20% van de (medische) hulpmiddelen zijn herbruikbaar in 2026. De werkgroep circulariteit zal elk jaar een selectie van veelbelovende mogelijkheden onderzoeken en indien mogelijk implementeren;
- Voor het voedingsaanbod voor personeel en bezoekers streven naar een duurzaam aanbod en een 40/60-verhouding van dierlijke/plantaardige eiwitten uiterlijk in 2030, met een 50/50-verhouding als tussenresultaat in 2026. Amphia heeft zich samen met haar leveranciers aangesloten bij ToekomstProef. Op basis van een kwantitatieve nulmeting zal gewerkt worden aan een actieplan;
- Medicijnontvangers informeren over het belang om medicijnen en medicijnresten te retourneren. Actief meedoen met de jaarlijkse landelijke publiekscampagne 'Week van Ons Water';
- Inzetten op vermindering van de lozing van röntgencontrastmiddelen. Amphia zal in 2024, in het kader van een pilot bij meerdere ziekenhuizen, starten met verstrekken van plaszakken aan patiënten die een röntgenonderzoek met contrastmiddel hebben ondergaan.

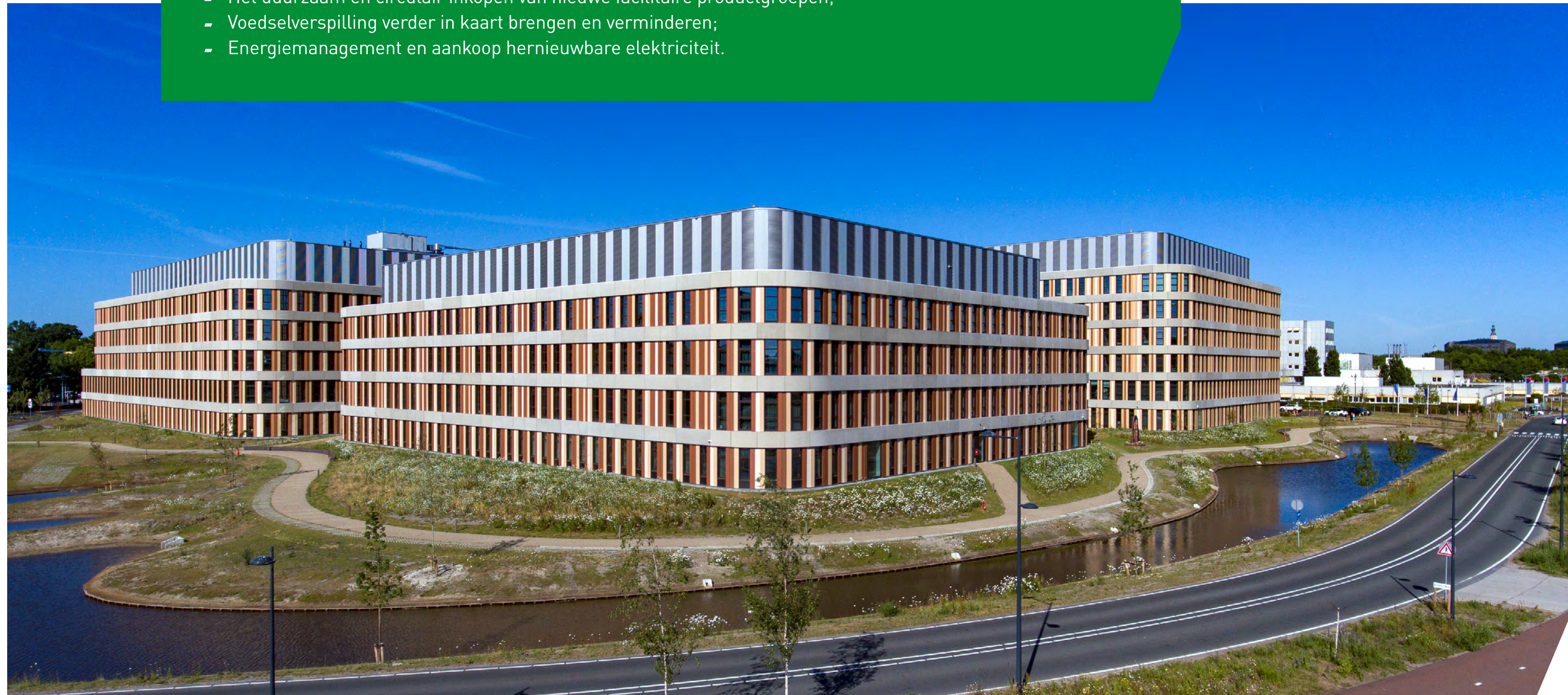
Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Selectie projecten uit bestaande meerjarenbeleidsplan

Een selectie van projecten die voortkomen uit het bestaande meerjarenbeleidsplan:

- Realiseren van carports met zonnepanelen en laadpalen op de personeelsparkeerplaats;
- Fietsen stimuleren door het verbeteren aanrijroutes voor fietsers, vergroten van de fietsenstalling (inclusief overdekken met zonnepanelen en plaatsen lockers) en een zoutbatterij voor het laden van elektrische fietsen;
- De gasgestookte warmwatervoorziening deels vervangen door een elektrische warmwatervoorziening;
- Het duurzaam en circulair inkopen van nieuwe facilitaire productgroepen;
- Voedselverspilling verder in kaart brengen en verminderen;
- Energiemanagement en aankoop hernieuwbare elektriciteit.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Ons beleid en programma	5
Onze algemene milieuprestatie	7
Vergroten bewustwording en kennis	9
CO₂-uitstoot verminderen	12
Elektriciteit	13
Gas	15
Woon-werkverkeer	16
Zakelijk verkeer	17
Goederenvervoer	17
Patiënten- en bezoekersverkeer	18
Circulaire bedrijfsvoering	20
Afvalreductie	21
Circulair en duurzaam inkopen	23
Hergebruik	25
Afvalscheiding	26
Gezonde leefomgeving	27
Gezonde en duurzame voeding	28
Bewegen stimuleren	29
Biodiversiteit in en om gebouwen	30
Lucht	31
Water	31
Bodem	32
Gevaarlijke stoffen	33
Milieuzorgsysteem	34
Interne en externe audits en inspecties	36
Milieuwet- en regelgeving, klachten en incidenten	36
Vooruitblik 2024 en verder	37

Samenstelling bestuur 2023

Stichting Amphia

Raad van Commissarissen

Drs. A.E. (Arno) Timmermans, voorzitter
Drs. R.P.J. (Rob) van Breemen, vicevoorzitter
Prof. dr. H. (Hester) Vermeulen
Prof. dr. M.J.M.H. (Kiki) Lombarts
Drs. B.E. (Bas) van den Dungen

Raad van Bestuur

Dr. R. (Robert) Wagenmakers MBA, voorzitter
Drs. C.A.L.M. (Christianne) Lennards MPM, vicevoorzitter
I.W.A. (Ivo) Vergouwen RC AA

Medisch Specialistisch Bedrijf Amphia U.A.

Bestuur

Drs. J.C.M. (Anneke) Borst, gynaecoloog, voorzitter
Dr. D. (David) van Nieuwenhuizen, neuroloog
Dr. P.D. (Paul) Gobardhan, chirurg
Dr. H.M. (Herbert) van Wering, kinderarts
Drs. D.C. (Dominique) de Lange, klinisch geriater

Colofon:

Fotografie: Beeld Werkt en Fotostudio Zien
Redactie Amphia: Anoeek van Dooremaal
Vormgeving: Fortelle